Է. ՏԱՐԻ 1818 — ԹՈՒԼԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱ 27 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 15 ՓԵՏՐՎԱՐ 1890 — ՀԻՋՐ. 24 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1307 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՌ՝ Ի ԵՒ ԻՆՉ ԲՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ է ՈՒՂՂՒԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آروور
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԳԱՆԱՁՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձնակ արեւոյ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներն տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած յրատարակ համար ծանրը Տնօրէնութեան վրայ է խմբագրութեան զրկուածներուն կամ գրութիւն եւ լրագիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ՄԷԹՈՍՏ ՌՈՒՍԱՑՈՒՑՄԱՆ

(«Թարգման Փեթերսպուրգի Թղթակցէն.»)

Ռուսիոյ ներքին գործոց պաշտօնական օտար կրօնից դիւանապետ Քանթաքուզէն իշխանին նախագահութեան ներքեւ յանձնաժողով մը կազմեալ կայ, որ պաշտօն ունի տարին մի քանի անգամ Ռուսիոյ այլ և այլ կողմերը ջջիլ և տեղական քննութիւն կատարելով օտար կրօնային հաստատութեանց դրութեան վրայ, տեղեկագրեր մատուցանել Կայսերական Կառավարութեան։

Այս տնօրինութեան անմիջական նպատակն է վերջ տալ պալթիկեան գաւառաց մէջ բողոքական (լուտերական) կղերին կարծեցեալ քաղաքական ձգտումներուն։ Ռուս կառավարութիւնն այս միջոցը ձեռք առած է պալթիկեան գաւառաց գերման տարերաց ռուսացումը փութացնելու համար, որ ամենայն եռանդեամբ յառաջ կը տարուի այժմ, և որուն դէմ գլխաւոր արգելքներէն մին լուտերական կղերին հաստատամիտ դիմադարձութիւնն է։ Յանձնաժողովոյ տեղեկագրոյն համաձայն, որոշուած է որ ինչպէս Լեհաստանի և Ռուսիոյ այլ մասանց կաթոլիկ կղերականք, լուտերական պաստելի հովիւք եւս այսուհետեւ անուանուին կամ հաստատուին Փեթերսպուրգի ռուս կառավարութեան բարեհաճութիւնն սանալէ ետքը միայն։ Կառավարութիւնն ալ խիստ հսկողութիւն ի գործ պիտի դնէ անուանելի լուտերական հովիւներուն վրայ։

Բաց ասոնք, լուտերական Եկեղեցւոյ կալուածական և այլ ստացուածք յեռ այսորիկ պիտի ենթարկուին տեղական յանձնախմբի մը վարչութեան, որ պիտի կազմուի մասամբ թեմականներէ և մասամբ ռուս պաշտօնատարներէ, և բողոքական հովիւին թեկնածու մը պիտի վճարուի գոյացեալ հատոյթէն, մինչդեռ ցայս վայր հովիւն ի ձեռին ունէր եկեղեցական ստացուածոց մատակարարութիւնը։ Ռուսք իրենց սովորական նրբամտութեամբ կը բացատրեն թէ այս տնօրինութիւն որոշուած է յօգուտ բողոքական ժողովրդեան։

Նաեւ, Տորպատի Համալսարանին աստուածաբանական ճիւղն այսուհետեւ լուտերական Ակադեմիա մը պիտի լինի, և պիտի հաստատուի Փեթերսպուրգի մէջ, ուր ռուս կառավարութիւնը կարող կը լինի նորա վրայ նոյն հսկողութիւնն ի գործ դնել որ արդէն կայ հռոմէական կոնսիստորիայն վրայ։ Ցայս վայր բողոքական եկեղեցին ի Ռուսիա քաղաքական տեսակէտով անվնաս կը նկատուէր, և միայն կաթոլիկ կղերը, Լեհերուն մէջ ունեցած քաղաքական ազդեցութեան պատճառաւ, Տէրութեան քաղաքական թշնամի կը նկատուէր, եթէ ինքնիրեն թողուէր։ Բայց գաղափարք և քաղաքական մեթոդք փոխուած են այժմ։ Գերմանական քաղաքական ազդեցութիւնն ի վնաս ռուսական ատուածաբանական հաստատութեանց և ազդեցութեանց՝ նոյնացեալ կը համարուի գերմանական լուտերական Եկեղեցւոյ հետ ի Ռուսիա, և հետեւապէս թէ գերմանական գործունէութեան և թէ լուտերական կրօնային դաստութեան դէմ նոյն զգուշական միջոցք ի գործ կը դրուին։

Զկարծուի թէ այս ռուսացում Պալթիկեան գաւառաց մէջ եւեթ ի գործ կը դրուի։ Նոյն քաղաքականութիւն ի մօտոյ ի կիր պիտի առնուի նաեւ ի Ֆինլանտիա և Հարաւային Ռուսիոյ ստուարաթիւ գերման գաղթականութեանց մէջ։ Փեթերսպուրգի լրագիրք, որք ամիսներէ ի վեր մեծաւ խստութեամբ կը հարուածեն ստեղծալ Ֆիններն ու Գերմանները, բերկրութեամբ կը ծանուցանեն թէ Կայսրն երեք ուրոյն յանձնաժողովներ կազմած է, ֆիննական և ռուսական պաշտօնատարներէ բաղկացեալ, Ֆինլանտիոյ ինքնուրոյն թղթատարական, մաքսային եւ հանքային վարչութիւնները Ռուսիոյ համանման վարչութեանց հետ ձուլելու համար։ Այս տնօրինութիւն սկիզբն կը համարուի Ֆինլանտիոյ տապալ ռուսացումն։ Բիւէվի կուսակցութիւն եւս հրամաններ արձակից սեղմելու և կանոնաւորելու համար գերման գաղթականաց հաստատումն ու տեղափոխութիւնն հարաւային գաւառաց մէջ։ Օտարազգիք, որոցմէ Ռուսք սորված են իրենց ամենն գիտցածները, հիմա շատ անձուկ պայմաններու ներքեւ կը դտնուին ռուսական Տէրութեան ամեն սահմանակից գաւառաց մէջ։

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.

Վէրսէյնի եպիսկոպոսն այս օրերս տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Նախագահ Պ. Բուռնոյի հետ, որոյ հաւանութիւնը կը խնդրէ ի Տոմինիկի Ժանն տ'Արքի արձանը կանգնելու համար։ Փարիզի ուսանողք եւս այս օրերս մեծ ժողով մը կազմելով, եպիսկոպոսին բանախօսութիւնը պիտի լսեն նոյն նիւթի վրայ։ Բայց մինչ համախ Ֆրանսա կը պատրաստուի հանդիսակութեամբ մասնակցել նոյն արձանին ծախուց, մինչ Սառա Պեռնառտ ամեն գիշեր Ժանն տ'Արքի դերը կը կատարէ Փարիզի մեծագոյն թատրոններէն միոյն մէջ, փիլիսոփայական դրական աղանդին հետեւող Պ. Էրնէսթ Լէսսինը Ժանն տ'Արքի դէմ քննադատութեան դրօշը կը պարզէ, Աոսդեւէ մը Լոնտան անուամբ դրքոյկ, յոլովմանշնան դեր մ'ունեցեր Օրլէանու դիւցազնուհւոյն։ Իրաւամբ կը ընդունինք ըսել թէ այս պահուս բովանդակ Ֆրանսա Օրլէանու Դքսին և Օրլէանու Օրլոորդին խնդրովք եւեթ զբաղեալ է։ Եւ այս պատճառաւ Պ. Լէսսինեի դիրքն եւս մեծապէս ուշադրութիւն կը դրաւէ։ Իրողութիւններ կը յիշէ, ցոյց տալու համար թէ Ժանն տ'Արքի ազգային դրօշ պարզելու միջոցին արդէն Ֆրանսայի մէջ Անգլիացւոց դիրքը շատ խախուտ էր։ Թէ Անգլիացիք կարծուածէն շատ պակաս տեղ դրաւած էին։ Թէ Ֆրանսացւոց թագաւորն Շարլ երկրին մեծագոյն մասին տէր կը մնար միշտ, և ինք, կամ իւր խորհրդականք, անգործ չէին կեցած, և՝ դիւրին էր օգնութիւն հասցնել Օրլէան, յորում Ժանն տ'Արք շատ փոքր բաժին մ'ունեցաւ, և թէ ժամանակակից պատմիչք Ֆրանսական յաղթութիւնն Օրլէանու Օրլոորդին չեն վերագրեր։

Պ. Լէսսինեը կը զարմանայ որ Ֆրանսայի ազատագրութիւնը վերագրուի աղջկան մը, որչափ եւս քաջասիրտ, փոխանակ ազգային ոգւոյն և թնդանօթայ ճարտար գործածման վերագրուելու։ Ցայս վայր ըսելիք չկայ, թէեւ Ժան տ'Արքի երեւման պատճառաւ Ֆրանսացւոց զգացած տարօրինակ եռանդն և ենդլիացւոց ահն ու սարսափը բանի տեղ չի դներ։ Բայց Պ. Լէսսինեը իւր դասը բովորովին կը տկարացնէ երբ հաւատ կ'ընծայէ սուտ Ժանն տ'Արքի առասպելին, որ իբր թէ խարոյկէն դերծ մնալով ամենացեր և Ռոպէռ տեղ Արմուազի կինն եղեր է։ Ժամանակակից ո՛չ մէկ դէպք աւելի ստուգապէս պատմուած է քան Ժանն տ'Արքին խարոյկի դատապարտութիւնն և այրումը, թէպէտ Օրլէանու Ֆրանսայի իշխանութիւնք, առ ազատարար դիւցազնուհին երախտագիտութիւնէ չարժեալ, ընդունած են կեղծ Ժանն տ'Արքն և առատ դրամ ու պարգեւներ տուած են նմա և իւր ընտանեկան պարագայից, որք այնպիսի ազահութիւն մը ցոյց տուին որ բոլորովին անծանօթ էր ճշմարիտ դիւցազնուհւոյն և անոր ընտանեաց։ Պ. Լէսսինեը պայծառապէս կը ցուցնէ սակայն թէ Ժանն տ'Արքի դատաստանն ու դատապարտութիւնն հետեւանք էին ո՛չ այնչափ Պովէի մարդահաճոյ եպիսկոպոսին տկարութեան որ Անգլիացւոց հաճոյ լինել կ'ուզէր, այլ Փարիզի Համալսարանին անհաշտ հակառակութեան ու թշնամութեան։

Ժանն տ'Արքի դէմ այս դիրք ֆրանսացի ամենէն ազատամիտ որպէս և ամենէն պահպանողական հրապարակագրաց առիթ կուտայ ազգային աւանդութեանց օգտակարութեան եւ աւագ կարեւորութեան վրայ ճառելու, և ջերմապէս պաշտպանելու ազգային դիւցազնուհւոյն յիշատակն, որոյ սրբացումը կը խնդրեն ջերմեռանդ կաթոլիկ Ֆրանսացիք, և կը կարծուի թէ շատ չանցած Վատիկան պիտի ընդունի սոյն խնդիրքն։

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Յիշուեցաւ թէ Վիլհէլմ Կայսր ներկայ գտնուած է Պիզմարքի իշխանին կողմէ ի պատիւ Ռայխսթակի անդամց տրուած հացկերոյթին և երեկոյթին։ Այս առթիւ թէ՛ Իշխան-Հախարարապետն և թէ Կայսրն ամենայն զուարթութեամբ խօսակցեցան երեկոյթին հրաւիրեալց հետ։ Պիզմարք Իշխան ըսեր է իւր մտերիմ գտնուողներուն։ «Կայսրը դիս կը սիրէ, բայց և այնպէս չեմ յաջողիր իմ գաղափարներս անոր ընդունել տալու։ Դուք եւս փորձեցէք, տեա՛ք, թերեւս դուք յաջողիք։ Բայց, չիտակն ըսելով, չեմ կարծեր»։

Գերման կառավարական լրագիրք կը շարունակեն քննադատել Ֆրանսայի դեղապետ Սթոֆելի գրքոյկն, որով, ինչպէս կը յիշուի, Ֆրանսական նիղակակցութիւն մը կ'առաջարկէր՝ Ալզաս-Լոռէնը Ֆրանսայի ետ տալու պայմանաւ։ Պիզմարք իշխանի լրագիրք կը յիշեցնեն թէ դարերէ ի վեր Ֆրանսա և Գերմանիա անհաշտ թշնամի են, և գրեթէ միշտ Ֆրանսա նախայարձակ եղած է Գերմանիոյ դէմ։ Այս թշնամութիւն մէկ օրէն միւսը բարեկամութեան կրնա՞յ փոխուիլ, և ի՞նչ ապահովութիւն կը մնայ որ Ֆրանսա իւր յարձակողական ընթացքը չչարունակէ, մանաւանդ երբ իրեն վերադարձուին Մէց և Սթրասպուրգ, որք այժմ Գերմանիոյ ձեռքը մնալով, դրական երաշխաւորութիւն մ'են Ֆրանսական յարձակման մը դէմ։ Մէց և Սթրասպուրգ հարկաւոր են Գերմանիոյ ո՛չ թէ իպաշտպանութիւն Պոլշինի այլ հարաւային Գերմանիոյ, Պատէնի և Պաւիերիոյի, որք յանցելումն միշտ ասից կոխան եղած են Ֆրանսական բանակաց։ Դնդ. Սթոֆէլ գերման քաղաքագիտութեան համար պակաս մը կը համարէր որ 1866ին պարտեալ Աւստրիոյ նկատմամբ հետեւած ընթացքին չհետեւեցաւ 1871ին պարտեալ Ֆրանսայի նկատմամբ, այսինքն հող առաւ Ֆրանսայէն, մինչ զգուշացած էր Աւստրիայէն հող առնել, այն հաշուով թէ օր մը Աւստրիոյ հետ բարեկամութիւն և նիղակակցութիւն հաստատէ, ինչպէս որ ալ եղաւ։ Առ այս Պիզմարք Իշխանի լրագիրք կը պատասխանեն թէ յանցելումն Գերմանիոյ նկատմամբ Աւստրիա ինչ որ եղած է Ֆրանսա նոյնը չէ եղած։ Կարելի էր զլխմամբ մը սիրաշահիլ զԱւստրիա, որ Գերմանութեան դէմ անհաշտ ատելութիւն չէ տածած, մինչ ո՛չ մէկ զիլում բաւ եղած է կամ բաւ պիտի լինի Ֆրանսացւոց սիրտէն արմատախիլ ընելու անհաշտ գերմանատեաց զգացումը։

—Վիլհէլմ Կայսր ընդունեց Զուիցերիոյ դեսպանն, որուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ։ Ինչպէս ըսինք, Գերմանիոյ Կայսեր երկու հրովարտակները դժուար դիրքի մէջ կը դնեն Զուիցերիոյ կառավարութիւնը։ Կայսրն իւր նախարարապետին հրամայած է Տէրութիւնները Դեսպանախորհրդոյ հրաւիրել ի Պերլին, գործաւորական խնդրոյն կարգադրման համար։ Բայց արդէն անցեալ տարուընէ Զուիցերիոյ կառավարութիւնն այնպիսի հրաւէր մը ղրկած էր Տէրութիւնց, ընդ որս Գերմանիոյ, և Դեսպանախորհուրդն առաջիկայ մայիս ամսոյ սկիզբն ի Պէրն գումարել որոշուած էր։ Ֆրանսա Զուիցերիոյ Հանրապետութեան հրաւէրը դերադաս կը համարի Գերմանիոյ Կայսեր հրաւէրէն։ Հարկ է ուրեմն որ նախ Զուիցերիա և Գերմանիա համաձայնին իրենց մէջ։

ԻՌԼԱՆՏԱ.

Իռլանտայի նախարար և Լորտ Սալիսբերիի քեռորդի Պ. Պալֆոռ այս օրերս Տբլլինի փողոցներուն մէջ կաթոլիկ եկեղեցականի մը կը հանդիպի, որուն Փառնէլիան չլինելը դիտէր, և իռլանտացի ժողովրդեան ճշմարիտ զգացումներն իմանալ ուզելով, կը հարցունէ նմա։

—«Իրա՞ւ է որ Իռլանտացիք Փառնէլեան լրագրաց ըսածին չափ կ'ատեն զիս։»

—«Ճշմարտութի՞ւնը կ'ուզէք իմանալ։ Եթէ Իռլանտացիք մեզմէ ատէին գձեզ ատելուն կիսուն չափ միայն, Իռլանտայի մէջ եկեղեցականութեան պէտք չէր մնար, և ամեն Իռլանտացիք արքայութիւն կ'երթային։»

ԱԻՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.

Թիրոլի իտալական մասին երեսփոխանք պիտի առաջարկեն Թիրոլի նահանգային երեսփոխանական ժողովոյն որ իտալասոս դաւառաց նոյն արտօնութիւնք արուին որք վիրջին գերմանեւշեհ կարգադրութեամբ տրուած են Պոհեմիոյ, չեհական և գերմանական ազգութեանց ուրոյն իրաւունքները պաշտպանելու համար։

—Արշիդուքս Յովհան Սալվատոռ, որ Յովհան Օրթի անուամբ հասարակ քաղաքացի եղած է, շոգենաւ մը գընեց, որով երկրախուզական հեռաւոր ճամբորդութիւններ պիտի ընէ։ Ի Ֆիւմէ գտնուող Պ. Սատիչ նաւապետը կոչեց շոգենաւին հրամատարութեան, յանձն առնելով ծառայել նորա հրամանաց ներքեւ իբրեւ երկրորդ կարգի նաւապետ, որովհետեւ Աւստրիոյ կայսերական գերդաստանին այս ազատամիտ անդամն, ի մէջ այլոց հմտութեանց, նաեւ քաջ կը հասկնայ ծովային գործերէ ու նաւապետութենէ։

ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱՅԻ ԱՌԹԻՒ.

Նախընթաց չորթուն մէջ ի Փարիզ մեռելոց թիւն 1 046 էր միայն, մինչ տարւոյն այս եղանակին մէջ միջին թիւն 1.153 է սովորաբար։ Մեռելոց նուազութիւնը սաստկագրեալ մեռելոց բացարուի թէ ինֆլուենցան փութացուցած է մահն շատ մը ծեր, տկար և հիւանդոտ անձանց, որք առանց Ինֆլուենցայի ալ մէկ քանի չարաթէն պիտի մեռնէին արդէն։

—Անգլիական Հոսպիթալ բժշկական թերթը կը գրէ. «Միկրոբներու մասին ահռելի ճշմարտութիւնը սա է թէ սասիկ մէջ մի տակ միկրոբներէ չվարակուելու միակ միջոցն է արուեստական կամ թեթեւացեալ ձեւի մը տակ վարակուիլ անոնցմէ, այսինքն՝ պատուաստուիլ։ Ապագայի զաւակունք այժմեան մանկական հիւանդութեանց փորձանքը չպիտի կրեն, բայց քանի մը ամիսն անգամ մը զանազան միկրոբներու պատուաստն ընդունելու պիտի հարկադրին հաւանօրէն։ Նախ և առաջ ծաղկի դէմ պիտի պատուաստեն։ Ազէկցան թէ չէ, Փասթէօրեան հաստատութեան մը պիտի տարուի՝ թեթեւ ձեւի մը տակ կատաղութեան պատուաստուելու։ Յետոյ, սառրակէպի ձեւով հնտիսիսի միկրոբէն պիտի առնուն քիչ մը, այդ աշխարհաւեր պատին դէմ պաշտպանուելու համար, և այսպէս շարունակաբար, քանի որ միկրոբային հիւանդութեանց վրայ գնութիւնք յառաջ տարուին և նոր միկրոբներ սահմանուին, որոց ամենն պատուաստուելու է անհրաժեշտաբար։ Դժբա՜խտ զաւակ ապագայի։ երբեք հիւանդ չպիտի լինիք, բայց երբեք ալ ազէկ պիտի չլինիք։ ձեր առողջութիւն սարսափելի մեօրնակութիւն մը պիտի ունենայ։ . . . ո՞րչափ երջանիկ ենք մեք որ ներկային մէջ կ'ապրինք։ կը հիւանդանանք, կառողջանանք, կը մեռնինք, կենաց և մահուան անհուն զանազանութիւնները վայելելով։»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱԾԽԱՀԱՆՔԵՐ

Հեռագիրը ծանոյց արդէն թէ նախընթաց հինգշաբթի Ազերսիշանի (Կալէս) ածխահանքին մէջ տեղի ունեցած ահռելի պայթման երկու հարիւրի չափ բանւորք զոհ գացած են։ Ասոնց կէսն աւելին ամուրի էին, բայց և այնպէս քանի մը հարիւր տղայք որք կը մնան։ Այս տեսակ արկածից յաճախութեան պատճառ, անդլիացի հանքային բանւորք իրենց մէջ ապահովագրական ընկերութիւններ հաստատած են, որոց կը յանձնեն իրենց թոշակաց մէկ մասն։ Այս արկածին մէջ, մեռնող գործաւորաց մեծագոյն մասն անդամ էին ապահովագրական ընկերութեան մը, որ ամուրի բանւորներուն ծնողաց կամ ընտանեաց մէկ անդամէն 20 անգլիական ոսկի պիտի տայ, ամուսնացեալներուն ծնողաց մէկ անդամէն հինգ ոսկի պիտի տայ, և այրի մնացեալ կանանց՝ ցորչափ չամուսնանան՝ չաբաթական հինգ շիլլին պիտի տայ, և զաւակաց իւրաքանչիւրին համար ալ չաբաթն երկուք ու կէս շիլլին, մինչև որ 13 տարեկան լինին։ Բաց ասոնք, հանդանակութիւնք բացուած են՝ այս նպաստն գումարներուն վրայ զգալի յաւելում մ'ընելու մարդասիրական նպատակաւ։

ՊԱԹՈՒՄԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏը

Պաթումի նաւահանգիստն, որոյ բարւոքման համար ռուս կառավարութիւնը վերջին երեք տարւոց մէջ ահագին գումարներ կը վատնէր, բոլորովին ի դերեւ հանեց կառավարական յոյսերը։ Ծովուն մէջ քարերով լինուած մեծ թումն, որ նաւերն ալեաց կատաղութեան դէմ պիտի պաշտպանէր և Պաթումի նաւահանգիստն ապահովէր, ակնկալուածին ճշդիւ հակառակ արդիւնք տուաւ։ փոթորկի ժամանակ նաւերն այժմ չեն համարձակիր նաւահանգիստ մտնել, և թումէն հեռի բաց ծովուն մէջ խարսխել նախամեծար

— 73 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԹԻԵԼԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ
ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱԶՈՆ ՆԻՐՈՎԻ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Ուստի իր մահ մեծ յուզում չպատճառեց դղեկին մէջ։ Սակայն Վիրժինի Լաթուշի մահը հետաքրքրութիւն շարժեց։ Այդ մահուան շուրջը խորհրդաւոր գաղտնիք մը կար եւ երեւակայութիւնք կրնային ամեն կերպ ենթադրութիւններ ընել։ այդպէս ընելու ազատ էին մանաւանդ անոր համար որ իշխանութիւնք գործէն ձեռք քաշած կ'երեւէին։

Ցետոյ հասաւ Ռընօտիէռի ձերբակալման լուրը, թէ բժիշկն սպաննած էր Վիրժինի Լաթուշը երբ սա վրայ կը հասնէր Քուրաժսլի գրադարանը կողոպտուած պահուն։

Նախնական քննութեամբ երեւան ելած նշաններն իսկոյն խմացուեցան, շնորհիւ անգաղտնապահութեան անտատապահ Ժան-Ժանի որ կը հպարտանար այս գործին մէջ դեր մը կատարած ըլլալուն։

Վիլլատոն կոմսը չզարմացաւ այս լուրը լսելով։

Ինքնիրեն ըսաւ.

—Այս սպանութիւն ոճիր մըն է։ Սակայն այդ թշուառականին մեծագոյն ոճիրն անպատիժ պիտի մնայ։

Քահանայն եւ իր աղախինը՝ Ժէռթռիւտ՝ խռովեցան։

Այս ամբաստանութեան, այս սպանութեան մէջ, որուն մղուած էր Ռընօտիէռ իր յոռի բնաւորութեամբ, Նօէլ կը տեսնէր իրր գերբնական վրէժխնդրութիւն մը որ բժիշկը կը պատժէր իր կատարեալ անզգորութեան միջոցին։

Ժէռթռիւտի մէկ խօսքը, որ գրեթէ կը մատնէր խեղճ կինը, իր ուշադրութիւն հրաւիրած էր։

—Ա՜հ, թշուառակա՜նը, ըսած էր սպասուհին, ուրեմն իր պատժուիլը պիտի տեսնե՞մ։

Նօէլ լսած էր այս խօսքը։ Զարմացմամբ Ժէռթռիւտի երեսը նայեցաւ։

Ժէռթռիւտի երեսին գոյնը նետած էր զանկին առջեւ։ Աչքերը խոնարհեցուց, վայրկեան մը չփոթած։

Ցետոյ, իսկոյն փորձեց բացատրել իւր բացագանչութեան պատճառը։ Վիրժինի Լաթուշ ազախին մը ըլլալով, անոր սպանութիւնը մասնաւորապէս խռոված էր զինքը, որ ազախին էր։ եւ մեղ մնացած էր որ Ռընօտիէռ խուսափէր իր արժանաւոր պատիժէն, քանի որ ոճիրը չատնոց գործուած էր ու չէին հմտարձակած զինքը ձերբակալել։

Նօէլ գոհ կ'երեւէր այս բացատրութենէն։

Այսուհանդերձ, հարցուց.

—Արդեօք մասնաւոր պատճառներ ունիս զինքը ատելու համար։ Ինձ այնպէս երեւցաւ թէ խօսքերուդ մէջ քինախնդրութեան չեչտ մը կայ։

—Բայց ո՛չ պարոն երէց, կը սխալիք։

—Դու հոս գալէդ առաջ չէի՞ր ճանչնար զինքը։

—Ես բնաւ Սէրտոն եկած չեմ։

Երէցը չպնդեց։

Թէ՛ Վիլլատոն կոմսն եւ թէ՛ Ժէռթռիւտ ուրախութեան, գոհացեալ բարկութեան զգացումով մը լսեցին բժշկին ձերբակալման լուրը։ իսկ Նօէլի սիրտը այս երկու ներհակ զգացմանց միջեւ կը տարուբերէր։ քահանայն, անձնուէր իր պաշտօնին, կուզէր չյիշել ու ներել։ իսկ քահանայն կը բաղխէր ի նա զաւակին որ կը յիշէր անցեալն ահռելի գաղտնիքը, զաւակին որ գիտէ՞ր։ եւ վշտագին ու ընկճեալ, Նօէլ ներկու զօրութիւն չունէր։

—Ես քահանայ եմ, կըսէր ինքնին, պարտաւոր եմ մոռնալ, իմ պարտքս է։

Սակայն սրտին խորէն, ձայն մը կը բարձրանար, ըսելով.

—Դուն սոսկ քահանայ չես, այլ ամեն բանէ առաջ Ֆէրնանտ տը Վիլլատոնի որդին։ Քու մայրդ այս թշուառականին զոհ գնաց։ Այդ թշուառականը քու հայրդ է։ Ի՛նչ փոյթ։ Ինք հոգը չըրաւ այդ հայրութիւնը, չուզեց ընդունիլ զայն։ դիպուածի մը կը վերագրուի այն։ Ո՛չ մէկ կապ կը կապէ զքեզ իրեն։ Նա կ'ատէ զքեզ այնքան որքան որ, հակառակ ամենայնի, հակառակ սոսկալի անցեալին, մայրդ սիրեց զքեզ։

Եւ քահանայն անզօր կը դտնուէր զաւակին առջեւ։

Քահանայն չէր ներէր ու չէր դանդաղէր։

Վիլլատոն ընտանեաց մէկ անդամը միայն դառնալէս զգածուեցաւ բժշկին ձերբակալումը լսելով։ Անտրէն էր, որ կը մտածէր Ռընօտիէռի ազէկան վրայ, առանձին ու տխուր, գլուխն մէկ ծայրը, տոքթորին փոքրիկ տանը մէջ, իր խոթացեալ մորը քով։

Ի՞նչ պիտի ըլլար Ժիլեթի։ Կը հարցուներ ինքնին։

Իր ազնիւ սիրտը չէր ուզեր հաւատալ Ռընօտիէռի յանցաւորութեան։

Եւ իր առաջին մտածումն եղաւ ամբաստանեալը պաշտպանել։

Ինք փաստաբան էր։ Ժիլեթի վրայ իր ունեցած բոլոր սէրն այդ պաշտպանութեան մէջ պիտի դնէր։ եւ ապահովապէս պիտի փրկէր Ռընօտիէռը։

Տոքթորին ձերբակալումէն երկու երեք օր յետոյ, Սէրտոն ուշեւորեցաւ և գնաց մանկամարդ աղջիկը դտնել։

Ամեն անգամ որ պարտիզին մէջ կը քալէին, Ժիլեթի պատուհանը կ'երկէր այցելուն տեսնելու համար, եթէ անգաղտնապահութենէ մը վախ չունէր, մարն առջեւ ընդունելու համար, եւ կամ Պակոթէլի միջոցաւ ճամբելու համար, եթէ տեսնէր որ պարզապէս չարամտութեան համար տրուած այցելութիւն մըն էր եւ վախնար որ այցելուին բերնէն անխոհեմ խօսք մը պիտի փախչի յիմարաբար։

Երբ Անտրէն նշմարեց, իրեն այնպէս եկաւ թէ պիտի նուազէր։

—Ուրա՞ն կը սիրէ զիս, մրմնջեց, քանի որ հոս եկած է, անտարակոյս զիս տեսնելու համար, զիս որ անպատուած եմ։

Մօրը չմոռցուց այս այցելութիւնը զոր գուցէ իրեն դժուարին ըլլար բացատրել։

Վար իջաւ։

Պակոթէլ անդասարանի մէջ կ'ընդունէր Անտրէն։

Աչքերն արտասուօք լի, սիրտը փրզմած, Ժիլեթի՝ անձայն նշանով մը փոքրիկ սրահը ցոյց տուաւ երիտասարդին։

Նոյն այդ սրահին մէջ էր, մաշած կարասիներով կահաւորեալ, ուր առեւօք Վիլլատոն սպասած էր Ռընօտիէռին, երբ եկած էր մենամարտի հրաւիրել զանիկայ։

Հոն էր նաեւ որ Ժիլեթ, այդ օրը, ներս մտած էր, խաչոր պլպէք մը գրկած։ Կոմսին հետ խօսած էր, ու անոր մեկնումն պահուն, յանձնարարած էր նմա համբուրել Պէրժերոյի իր փոքրիկ բարեկամը։

Երբ առանձին մնացին, Ժիլեթ՝ այլ եւս իր յուզումը զսպելու անկարող՝ սկսաւ հեծկլտալ։

Անտրէ անոր ձեռքերը բռնեց եւ մեղմիւ սեղմեց զայնս։

—Ո՜հ, Ժիլեթ, ըսաւ, ի՞նչ մեծ դժբաղդութիւն եւ ի՞նչ մեծ անիրաւութիւն։

Մանկամարդ աղջիկն հեծկլտանօք պատասխանեց։

Հոգիս կրցաւ ըսել։

—Այրեան բարի եղ, Անտրէ, որքան շնորհապարտ եմ ձեզ, բարեկամս, այսպիսի դժուն օրերու մէջ զիս չի մոռնալուդ համար։

Երիտասարդը՝ Ժիլեթը մխիթարելէ, անոր արցունքը ցամքեցուցանելէ յետոյ, հարցուց.

—Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ որ տոքթորին վրայ կասկածներ ծագած ըլլան։ Մի՞թէ իր ամբողջ անցեալն իր պատուաւորութիւնը չի՞ հաստատեր։

Ինք յանցաւոր չէր կարծեր զայն։

Ժիլեթ չուզեց առաւ։ Դիմեցի կրնար տակաւին անոր երեսը նայիլ, առանց կարմրելու։

Եւ երիտասարդն անմիջապէս հասկցուց իր այցելութեան նպատակն։

Ինք փաստաբան էր։ Ռընօտիէռը պիտի պաշտպանէր։ Պիտի փրկէր զանիկայ։

Առաջին բառերէն, Ժիլեթ ուռքի կ'ելլէ, զարհուրած։

—Ո՛չ, կըսէ, ո՛չ, անկարելի է այդ։

Անտրէ, զարմացած, կը հարցաքննէ Ժիլեթը։

—Անկարելի՞ է։ Ինչո՞ւ համար։ Մի՞թէ զինքը անմեղ չէ՞ք կարծեր։

Մանկամարդ աղջիկը կը դողդղի։ Քիչ մնաց ինքզինքը մատնէր։ Քիչ մնաց մատնէր իր հայրը որուն յանցաւորութիւնը շտարակուսիր։ Սրկվայրկենի մը մէջ, կը խորհի թէ չկրնար այդ երիտասարդին խոստովանիլ բժշկին ոճիրը։ Կը մտածէ թէ ընդհակառակն պէտք է այնպէս կեղծէ որ ինք բացարձակ կերպով կը հաւատայ անոր անմեղութեանը, նոյն համոզումն ալ Անտրէի հոգւոյն մէջ մտցուցնելու համար։ կը մտածէ թէ, հայրը յանցաւոր ըլլայ կամ ոչ, ինք իրաւունք չունէր ընդդիմանալու անոր ազատման։ Ո՛չ թէ անոր համար որ կարեկցութիւն կ'ըզգայ Ռընօտիէռի վրայ, ո՛չ։ բացակայ մարդուն յիշատակը ո՛ր եւ է գորով չազդէր իր հոգւոյն, բայց միայն սոսկում։ Այլ իր մա՛յրը։ . .

(Շարունակի)

կը դառնան։ Եւ սակայն, չորս միլիոն ռուպլի ծախք եղած էր այս թուականին չենութեան։ Որոշուեցաւ քակել այս թուամբ, և իբր ութ միլիոն ռուպլի ծախուք ուրիշ մը շինել յարմարագոյն կէտի մը վրայ։

Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Երեկի Մ. Օշէնդալի մէջ կը տեսնենք նամակ մը զոր Փարիզի պարսկական դեսպան Վսեմ. Նազար Ազա ուղղած է Փարիզեան լրագրաց, հերքելով ռուսական աղբիւրէ արուած այն լուրը թէ Թէհրանի ժողովուրդն հանդիսական ընթացք մը բռներ է, և Սըր Հ. Տրմմնտ Ուոլֆ հարկ դառեր է Թէհրանէ երթալ ի Դաւրէժ։

Վսեմ. Նազար Ազա կ'ըսէ թէ այս կարծեցեալ դէպքին վրայ տեղեկութիւն խնդրած լինելով Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարարէն, հերոգրիս պատասխան ընդունած է թէ այդպիսի դէպք տեղի չէ ունեցած բնաւ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երեկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ Նախագահութեամբ Ամին. Ս. Պատրիարք Հօր և տանեսպետութեամբ Աղնուազուն Սահակ Էֆէնտի Ղազարոսեանի։ Ժողովն զբաղեցաւ իւր օրակարգին վրայ դնուած յարաբերական, ներքին և այլ խնդիրներով։

Ի միջի այլոց նկատողութեան առաւ Մայր եկեղեցւոյ առաջնորդ թաղական խորհրդոյ հրաժարականն եւ ընդունելով զայն, որոշեց նոր թաղական խորհրդոյ ահմանադրագէս ընտրութեան համար հրահանգ տալ։

ՄԱՀ ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ՋՈՒՆԴԻ

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Տիկին Նեկտար Զունդ չէ կրցած ճողոպրիլ այն դժնդակ հիւանդութենէն որով կը տառապէր, և թէպէտ վերջին օրերս բարւոքում մը տեսնուած էր իր վիճակին մէջ, որ սկսած էր յոյս ներշնչել իր ամուսնոյն և բարեկամացը, սակայն աղետալի մահն ընդհատ վրայ հասած է։

Երէկ Բարիզէն Ազ. Զունդ Ապետին կողմէ առ տիկին Սէյիմէճեան (քոյր տիկին Զունդ ապետուհւոյն) և այլ ազգականաց ուղղեալ երրեակ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ իւր ամուսին հոգին աւանդեր է այս չորեքշաբթի գիշեր։

Այս գիշեր տեղի կ'ունենայ Դաւը գիւղի թատրոնին մէջ, ի նպաստ տեղւոյն ազգային վարժարանին կազմակերպեալ Պարահանդէս, ընդ հովանաւորութեամբ Աղնուազուն Սարգիս Էֆէնտի Կիւլպենկեանի։ Կարգադիր Մանսախմբին կողմէ ձեռք առնուած նախապատրաստութիւնք, գործոյն կրթասիրական նպատակն, ու այն համակիր ընդունելութիւնը զոր իրաւամբ գտած է ամենուրեք՝ Մանսախմբին հրաւէրը, լիովին յուսալ կուտան թէ Դաւը գիւղի պարահանդէսը պիտի ունենայ նոյն չքեղութիւնն ու յաջողութիւնը որով փայլած է ուրիշ տարիներ։

Գուլբենկեանի Ուսումնասիրաց ընկերութեան Ցնորէն Խորհուրդն հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ.

Այս գիշեր տեղի կ'ունենայ ի նպաստ ընկերութեանս կազմակերպեալ թատերական ներկայացումն ընդ հովանաւորութեամբ Աղնուազուն տոքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի ի Թատրոն Շահպատէ Պաշի, ուր լիայոյս ենք որ զգայուն և ուսումնասէր ազգայինք պիտի փութան դիմելու և զմեզ քաջալերելու նիւթապէս ու բարոյապէս։ Պատ. Կարգադիր մասնախումբն տակն մինչ ոչ ոչ չէ ներկայացման արտաքոյ կարգի չքեղութեան մասին։ Արդէն բնութիւնն ալ մեզ գեղեցիկ օր մը կը խոստանայ։

Այս մասին ներքեւ մեզ յայտնելու՝ որ Ընկերութիւնս թէեւ կեդրոն ընտրած է Գում գարու, սակայն լոկ այս թաղին յատուկ ընկերութիւն մը չէ, այլ բոլորովին հանրային։ Իւր նպատակն է նիւթապէս օգնել գաւառացի և պոլսեցի Հայ աղքատ ուսանողաց՝ որք կը գտնուին պետական և միանգամայն ազգ. բարձրագոյն վարժարանաց մէջ։

Ընկերութիւնս նպատակ ունի նաեւ իր կարօտ պաշտպանելոց ապրուստն ալ հոգալ, եթէ գտնէ պէտք եղած աջակցութիւնը, զոր իրաւամբ կ'ակնկալէ։

ՑՈՒՑԱԿ ԵՐԻՈՐԴ
1889 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
Ի ՆՊԱՍՏ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

(ՄԷՆԷՋԷԼ ԴԷՊԷՏԷՏԷ 1889 պարոյ)

Նախորդ ցուցակին գումարը	Ղրշ. դրամ 23.340
Բարիզեւթ Տեարք	
Զաւրճեան և Նշատաճեան	864
Մկրտիչ Սէյրճեան	432
	24.636

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգային Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Տ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԻՐՏԱՆ — ՄԻՒՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ

Վեհ. Սուլթանն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ Համիտիէ մզկիթը գնաց, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ դիտեց զօրաց մեծ անցքն և յետոյ կայսպալատ վերադարձաւ։

Բազմութիւն օտարազգիք եկած էին Սէլամլըքի արարողութիւնը դիտելու, որոց մէջ գլխաւորաբար կը նշմարուէին ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն ու առաջին թարգմանը Պ. Ռոպէռ, պելճիական դեսպան Պ. ոը Պորչկրավ ու առաջին թարգմանը Պ. ոը Հիւլշ, ռումանական դեսպան Պ. Միհիլինէօ, ու առաջին թարգման Պ. Լահայ և Դարատաղի արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչ։

Վեհ. Սուլթանը նշմարելով անոնց ներկայութիւնը սենեկապետ Մէհմէտ Էմին պէյը ղրկից, որ, յանուն Ն. Վեհափառութեան, հարկ եղած մեծարանքներն ըրաւ։

* * *

Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ Վեհ. Սուլթանն յաստուկ հրաւիրանօք, ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն ու առաջին թարգմանը Պ. Ռոպէռ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան։

* * *

Կայս. աւագ թիկնապահք Նամըգ ու Տերվիշ փաշաներն հիւանդութեան պատճառաւ ներքեւ չգտնուեցան երեկի Սէլամլըքին։

ԿՐԷՏԷ

Այս աւուր Թ. Հէքէմ կը հրատարակէ հետեւեալ հեռագիրն, որ Լոնտոնէ ուղղուած է փետրվար 6 (Ն. Տ.) թուականաւ.

«Ամենասոյզ և արժանահաւատ աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեանց համաձայն՝ Թրիքուրիի դահլիճը բացարձակ կերպիւ որոշած է չ'ընդունիլ իրաց այն վիճակն որ կայս. վերջին Ֆերմանով հաստատուած էր ի Կրէտէ։ Հելլենական կառավարութիւնը գաղտնի պատրաստութիւններ կը տեսնէ եղեր ի պատեհ ժամու անկախ կերպիւ գործելու համար ի նպաստ Կրէտէի քրիստոնէից։

«Միւս կողմէ կը հաւատան թէ կեդրոնական մեծ տերութիւնք մէկ քանի անգամներ հակադրուած են Թրիքուրիի դահլիճին թէ պիտի թողուն զՈՒնասաան զրկեալ տեսնէ իւր ընթացից հետեւանքը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ կընքելի առեւտրական դաշնագրոյն և սրա կցեալ զինուց հաւուեցոյցին համար խառն յանձնաժողովին կողմէ պատրաստեալ տեղեկագիրն, որ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցուած էր, Նախարարաց Խորհրդոյ քննութեան ենթարկուած է։

ՔԱՐՏԻՄՆԵՐ

Կրէտէի և ուրիշ տեղերու քարտէներն, որք պատրաստուած են Սպարապետի Դրան կողմէ, Վեհ. Սուլթանի անձնական սպայակոյտին Ֆէրիպ Բիզա փաշայի կողմէ մատուցուած են Ն. Վեհափառութեան։

Վեհ. Սուլթանն արհեստական շքեղագեղեցիկ զարդարանքներ շնորհած է այդ քարտէները պատրաստող սպայից որք են տեղակալ-գնդապետ Իսմայիլ պէյ, հաղարապետ Մուհիէտտին էֆէնտի, գ'ը-հաղարապետ Բէքմալ ու Հիւսնի էֆէնտիք, հարիւրապետ Սէլամի ու Նէշէթ էֆէնտիք, տեղակալ Նուսուք էֆէնտի և Սպարապետի Դրան ադարանին վիճակիր գործաւորաց պետ Մուսթաֆա էֆէնտի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԲԱՐԵՆՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

Մաքսային վերատեսուչ Բայիզիդ փաշայի կողմէ ի գործ դրուած կարգ մը բարենորոգումներ յիշելով, Մէդրէսա կ'ըսէ թէ այդ բարենորոգմանց գործադրութենէն ի վեր թէ՛ Ղալաթիոյ մաքսատան և թէ՛ Ծովեզերեայ քաղաքաց մաքսային հասոյթք զգալապէս աւելցած են։ Բայիզիդ փաշա մասնաւորապէս հետամուտ է ի գործ դնել ընդհանուր մեթրանոցներու հաստատման ծրագիրը, կամուրջին ու Պոլսոյ մաքսատան միջեւ գտնուած դեռնին վրայ։ Միեւնոյն ժամանակ, բանակցութիւնք պիտի սկսին կայսանձնական Գանձուն նախարարութեան և մաքսային վերատեսչութեան միջեւ, որպէս զի Սերքէճիի ու պղոց մաքսատան միջև գտնուած վաճառատունք, որք այժմ երկաթի մեթրանոցի կը ծառայեն, մաքսային վերատեսչութեան թողուին։ Ընդհանուր մեթրանոցներու հաստատութիւնը կենսական խնդիր մըն է մայրաքաղաքիս վաճառականաց համար և անոր լուծումը կարեւոր ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ Թուրքիոյ առեւտրական դասուն։

ՊՈԼՍՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԸ

Պոլսոյ Ապահովութեան մնտուկն, իր հաստատութենէն ի վեր, գրոչմաթղթի չփակցնէր իւր կողմէ անհատներու տրուած այլ և այլ պաշտօնագրոց վրայ։ Արդ, Հանրային Պարտուց վարչութիւնը նկատելով որ օրինաց մէջ ո՛ր և է արամադրութիւն չկայ, որով Մնտուկի վարչութիւնը ազատ մը նայ գրոչմաթուղթի տուրքէ, պահանջած է որ յետ այսորիկ գրոչմաթուղթ փակցուի այդ կարգի պաշտօնագրոց վրայ և ցարդ առանց գրոչմաթուղթի տրուած պաշտօնագրոյ համար եւս դրամական տուգանք մը առնուի։

Պետական Խորհուրդն, ըստ յանձնարարութեան Ելմտական Նախարարութեան, որոշած է որ Ապահովութեան Մնտուկի կողմէ տրուած պաշտօնագիրք, ըստ առաջնոյն, ազատ մնան գրոչմաթուղթի տուրքէ, որովհետեւ այդ Մնտուկ այնպիսի հաստատութիւն մ'է որ մեծ օգուտներ ունի երկրին։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն այս որոշումը հաղորդած է Առեւտրական Նախարարութեան։

— —

ՕՍՄ. ՄԱՐՏԱՆԱՒԻ

Հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին՝ այն նորաշէն փոքրիկ մարտանաւ որք վերջերս արքունի նաւարանէն ծով իջուցուեցան, կարմ և պատրաստ վիճակի մէջ պիտի գտնուին, առաջին հրամանից ճանրայ ելլել կարենալու համար։ Այդ նաւուց մի քանիին կամայները որք Սամարիա ընկերութեան գործարանաց մէջ պատրաստուելու վրայ են, առ առաւելն մարտ ամսոյ մէջ պիտի կրնան յանձնուիլ։ (Մոնիթէօր)

ՄԼՃԻՏԻՃԻ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ելմտական Նախարարութիւնը ծանուցած է որոց որ անկ է, առեւտուրի մէջ ընդունիլ այն մէճիտիյէներն ուքառորդներն, որոց արժէքն այլ եւ այլ միջոցներով գողցուած չէ, այլ գործածութեամբ տարուած ըլլալով հանդերձ թուղթն ու գիրը կարելի է կարդալ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Մայրաքաղաքիս ապահովագրական ընկերութիւնք պատրաստած են 1889ին մայրաքաղաքիս մէջ պատահած հրդեհներու և ապահովագրական ընկերութեանց կողմէ վճարեալ գումարներու քանակութիւն։

Ըստ այդ վիճակագրի, Պոլսոյ կողմը 21 հրդեհներ պատահած են, որոց համար ապահովագրական ընկերութիւնք վճարած են 5585 ոսկի։ Մաքրիւղիւղի մէջ՝ 1 հրդեհ, վճարեալ 400 ոսկի։ Դաւթիոյ մէջ՝ 11 հրդեհ վճարեալ 4152 ոսկի։ Բերայի մէջ՝ 7 հրդեհ, վճարեալ 3631 ոսկի։ Ֆերիգիւղի մէջ՝ 1 հրդեհ։ Վոսֆորի գիւղերէից մէջ՝ 3 հրդեհ, վճարեալ 200 ոսկի։ Սկիւտարի մէջ՝ 11 հրդեհ, վճարեալ 486 ոսկի։ Գալաթայի մէջ՝ 3 հրդեհ, վճարեալ 1330 ոսկի։ Ասոնցմէ զատ պատահած են նաեւ 12 հրդեհք, որք փոքր վնասներ պատճառած են։

ՊԱՇՏՕՆԷՒՑ ԱՄՍԱԹՈՂԱԿԸ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է եկմտական պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմել, պաշտօն ունենալով կարճ միջոցի մէջ քննել և որոշել այն միջոցները որք պէտք է ձեռք առնուին վերջնական կերպով ապահովելու համար կառավարական պաշտօնէից ամսաթոշակաց կանոնաւոր վճարումը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՈՒԹ

Ֆրանսական կառավարութիւնն հիւպատոսական հետեւեալ փոփոխութիւններն որոշած է։ Պատտատի հիւպատոս Պ. ոը Մարզէք յաստուկ պաշտօն մը ստացեր է և տեղւոյն հիւպատոսական գործակատար Պ. Բէյնօն հիւպատոս կարգուեր է։ Աղեքսանդրիոյ հիւպատոս Պ. Բիէքզոմօքի հանգստեան կոչուեր է։ Առեւտրական նախարարութեան պաշտօնեայներէն Պ. Պիտ Ա. Աղեքսանդրիոյ հիւպատոս անուանուեր է, և նմա յաջորդեր է՝ Առեւտրական պաշտօնատան մէջ՝ Սելանիկի հիւպատոս Պ. Լքբէօ։ Արուեստանոցի պատուիրակներէն Պ. Ամբրի ոը Լաք ըբլէթ Սելանիկի հիւպատոս անուանուեր է։

Երէկ ժամ 4½ին Շիրքէթի 17 թիւ շոգենաւն երբ Զէյնկէլքէյի նաւամատոյցն բանալու վրայ էր, զինուորական վարժարանի սպասաւորներէ Օսման շոգենաւ մտած պահուն ծովն ինկաւ։ Շոգենաւի նաւաստիներն մին անմիջապէս ծովը նետուելով ազատեց զնա։

—Այս տարի Գոնեայի նահանգին մէջ չինուած են 84 քիլոմեթր ու 900 մեթր խճուղի և 83 քիլոմեթր ու 100 մեթր խճուղի եւս նորոգուած են։ Նոյնպէս չինուած են եօթանասունի չափ մեծ ու փոքր կամուրջներ և 13 625 մեթր անշաղաթ պատ։

—Յունվար ամսոյ մէջ ոստիկանութեան կողմէ հեռաւոր վայրեր աքսորեալ չարագործաց թիւն հասած է վեթասուն և ութի։

—Ինգիլէնեան Գոնեայի մէջ զգալապէս թեթեւցած է։ Այդ հիւանդութիւն այժմ ճարակած է ի Սպարթա, Պէյրէհիր և Գոնեայի մէկ քանի գիւղերէից մէջ, սակայն ոչ է ցաւալի հետեւանք ունեցած չէ։

—Պաղատտի Նահանգին երկրաչափ Պ. Շուռնտէրվիր և օգնականը Պ. Տրվան յունվար 18ին Պաղատտէ մեկներ են քննութիւններ կատարելու համար այն խորհրդի մասին, որով առաջարկուած էր ընկերութիւն մը կազմել եփրատ գետէն մինչեւ Մէսոպոտամիա չոգենաւ բանեցնելու համար։ Այս երկրաչափներու պաշտօն յանձնուած է տեղեկագիր մը պատրաստել ի Պիրէճիք կամուրջ մը շինելու համար։ Երկրաչափք անտի Տիարպէքիր պիտի երթան մօտէն քննելու համար Մուսուլ Պաղտատ երթալիք շոգենաւուց անցնելիք տեղերը։

—Գոնեայի մէջ յունվար 18ի գիշերը երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուած է։

—Թնդանօթարանի կիսաբաժնի զօրավարներէն Ալի փաշա նախընթաց գիշեր մեռաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

—Կայս. հրամանաւ՝ ազատարարի շքադրամ տրուած է Ղալաթիոյ Վոյվոտա պահակոցին ոստիկաններէն Իսմայիլ Հագգը ու Տէրվիշ էֆէնտիներու։

—Գարասիի շրջակայ գիւղախմբի մը մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւան ելած է, որուն ինչ ըլլալն հասկցուած չէ։ Պալքէսէրի մէջ ևս ինֆլուէնցան ճարակած է։

—Երէկ Թրիէսթէէ եկող աւստրիական շոգենաւ մը մայրաքաղաքս բերաւ յիսուն և չորս անտուկ մանկերեան հրացան։

—Անցեալ գիշեր Սկիւտար Իճառիյէ թաղն մէջ շրջող պահակ ոստիկանք ցեխերու մէջ պառկած մարդ մը գտան և անմիջապէս ի Թուգիսնճուդ սրճարան մը տարին դարմանելու համար, սակայն այդ մարդ հինգ վայրկեան յետոյ մեռաւ։ Ոստիկանք քննութիւն կատարելով, հաստատեցին թէ այդ մարդ Սէլամպզցի Անտոնաքի անուն գինեմոլ մուրացիկ մ'էր։

—Ագրիանուպոլսէն կը գրեն թէ երկու օրէ ի վեր սաստիկ ձմեռ կ'ընէ այդ կողմերն, այնպէս որ գետինը ծածկուած է չորս մատ ձիւնով։ Ինֆլուէնցան օր օրի թեթեւնալու վրայ է։

—Անցեալ յունվարի 11ին Հալէպի շրջակայից մէջ ինը ժամ անընդհատ ձիւն և յետոյ յորդառատ անձրեւ տեղացեր է։ Կը գուշակուի թէ յառաջիկայ տարուց հունձքերն առատ պիտի ըլլան։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք իւսան անուն մարդ մը ձերբակալեցին, որ երբեմն Պէշիկթաշի ոստիկանատան գաղտնի պաշտօնեայներէն մին էր և իւր անվայել ընթացից համար արտաքսուած։ Այս մարդ դարձեալ ոստիկանական գաղտնի պաշտօնեայ ձեւանալով զանազան ոճիրներ կը հաստատէր այլ և այլ անձանց։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Վաղը գիշեր, կիրակի, 4 փետրուար, Խասգիւղի թատրոնին մէջ արտաքոյ կարգի երեկոյթ մը պիտի տրուի օսմանեան խմբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Պ. Մ. Մնակեանի։ Ներկայացուելիք խաղերն են ԴՐԱԽՈՄԱՑՈՎ, ԱՄԱՒՍՆԻՈՒԹԻՒՆ, բարոյալից թատերգութիւն հինգ արարուածով, և Նախանձոտ Հայրը, կատակերգութիւն մէկ արարուածով։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՑԻ

Ֆրանսական խումբը վաղը ցերեկ պիտի ներկայացնէ, զեղչեալ գներով,

ԼՍ. ԲԷԹԻԹ ՄԱՌԻ

LA PETITE MARIÉE

Վաղը գիշեր

ՊՕՔԱՍ (BOCCACE)

Սոյն երկու սիրուն օրերգութիւններուն մէջ ալ գլխաւոր դերը պիտի կատարէ տիկին Մաւնիէ Պ. Դլօսիւսի խմբին առաջին երգչուհին։

ԱԶԳ.—Տոմարակալութեան փորձառու մի պատուաւոր երիտասարդ պատրաստ է շաբաթաւոր այցեգնողք զանազանաց հաշուետուփարները գրել։

Կը խնդրուի որ փափաքողք նամակաւ յայտնեն իրենց հասցէներն առ Դ. Մ. ի գրասենեակ լրագրոյս։ 2—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 14 փետր.

Կը հաւատան թէ կառավարութիւնն որոշած է չվերանորոգել Քբրանսնեթուբք առեւտրական դաշնագիրն, որովհետեւ չուզուիր նոր յանձնառութիւններ կնքել միւս առեւտրական դաշնագրոց լրանալուն մասին։ Արդի բանակցութեանց նպատակն է պարզապէս որոշել ի բացակայութեան դաշնագրի մը բռնուելիք ընթացքը։ 1802ի բարեկամութեան դաշնագրոն մէջ, երկու ազգերն ալ ընդհանուր պայմանագրով մը փոխադարձաբար իրարու կ'ապահովեն բոլոր առաւելութիւնները զորս կրնան տալ ուրիշ պետութեանց։ Կը Ցայտ գիտնալ թէ այդ քաղաքական պայմանագիրը կրնայ մեկնուիլ առեւտրական իմաստով։

Բարիզ, 14 փետրուար

Արտաքին գործոց նախարար Պ. Սիմիլլէր ծանոյց նախարարաց խորհրդոյն թէ գերմանական դեսպան կոմս Միւնդէր երէկ իրեն հաղորդած է Գերմանիոյ Կայսեր հրամանագիրն ուղղեալ առ Պիզմարք իշխան՝ ի մասին գործաւորաց խնդրոյն, որով պաշտօն կը յանձնէր նմա Ցրանսան ալ հրաւիրել առաջադրեալ համաժողովին։ Պ. Սիմիլլէր իր ընկերներուն պարզեց այն խնդիրները զորս այս հրաւէր կրնայ յառաջ բերել։ Ծանոյց նախարարներուն թէ կ'ուզէ գերմանական դեսպանէն յաւելուածական բացատրութիւններ խնդրել զանազան կէտերու վրայ։ Հետեւաբար երկրորդին կառավարութիւնք ժամանակ մը պիտի խորհրդակցին՝ մինչեւ որ Ցրանսա իր վերջնական պատասխանը տայ։ Խորհրդարանական ակմբոյ մէջ կը կարծուի թէ այդ պատասխանը ժխտական պիտի ըլլայ։

Միւս կողմէ կը հաւատան թէ Զուիցերիա մտադիր է հրաժարիլ նըմանօրինակ համաժողով մ'գումարելու դիտաւորութենէն և պիտի յարի Գերմանիոյ առաջարկութեան։

Սոֆիա, 14 փետրուար

Ռուսահպատակ Նայտին, որ վերջերս ձերբակալուած էր Բանիցա հաղարապետին մեղսակից լինելու մասնատանութեամբ, ազատ արձակուեցաւ ի չգոյէ ապացոյցի։

Վիեննա, 14 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ, Պ. Ցան Ֆրաուս կը հարցնէ առ նախարարապետ կոմս Թաֆֆէ թէ գործաւորաց խնդրոյն նկատմամբ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ համաձայնութիւնն ինքնին բացայայտ է և ասոնց համար է որ Աւստրիա չէ յիշատակուած Վիլհէլմ կայսեր հրամանագրին մէջ։ Եթէ այդպէս է, Պ. Ցան Ֆրաուս կը հարցնէ թէ Աւստրիա կը պահէ՞ իւր անցեալ տարուան ուղղութիւնը, Զուիցերիոյ ուղղած նմանօրինակ հրաւէրին ատեն, և կառավարութիւնն ի՞նչ գիրք մտադիր է բռնել Վիլհէլմ Կայսեր երկու հրամանագրերուն յարուցեալ խնդրոյն մէջ։

Բարնոբի կոմսը փետր. 7ին Զուիցերիոյ կողմէ հրաւէր ստացաւ մասնակցելու գործաւորաց խնդրոյն համար գումարելի համաժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ ի Պէրն։

Բարիզ, 14 փետր.

Երեկուընէ ի վեր Օրլէանի դուքսը ենթարկուած է մեծ բանտարկեալներուն յատուկ դրութեան, ի բաց առեալ մենակնդն։ Կը հաւատան թէ ասոնց օրէն Դուքսը ներման պիտի արժանանայ Հանրապետութեան Նախագահէն։

Պելգրատ, 14 փետ.

Սէրպիոյ և Անգլիոյ միջեւ հաստատեալ առեւտրական առժամեայ դաշնագիրն այսօր ստորագրուեցաւ։

Վիեննա, 14 փետր.

Նոյն Ֆրէյտ Բրէսէի մէջ հրատարակեալ հեռագրոյ մը նայիլով, Պուքրէշի ռուսական դեսպան Պ. Հիդրովօ մեծերբ Բեգրսպուրգի պիտի երթայ՝ անձամբ Զարին տեղեկութիւն հաղորդելու համար դէպքերուն վրայ։

Բէլգրատ, 14 փետր.

Հարդենաու կոմսը (Պաղէնպերկի Ալեքսանդր իշխան) Ցրանս-Եղոգէֆ կայսեր կողմէ ընդունուեցաւ. ունկնդրութիւնը տեւեց մէկ ժամէ աւելի։

Մարտիա, 14 փետր.

Մոնբանսիէի գուքսը 200 միլիոն ֆրանք ժառանգութիւն թողած է. գլխաւոր ժառանգորդն է Բարիզի կոմսուհին։

Բարիզ, 14 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովը, բուռն վիճաբանութիւններէ յետոյ, հրամայեց քննութիւն մը կատարել Պ. Բիքօի ընտրութեան վրայ, որ ընտրուած էր ի Սէն-Տիէ՝ Պ. Ժիւլ Թէռռիի դէմ ընտրելի ներկայանալով։

Բարիզ, 14 փետր.

Ամէն այն ջանքեր որք եղան համոզելու համար զՊ. ոը Լապուլէ՝ իւր Բեգրսպուրգի պաշտօնէն հրաժարելով Պ. Պիսօի թողլու զայն, ի դերեւ ելան։ Պ. ոը Լապուլէ Բեգրսպուրգի կը դառնայ ընդհուպ։

Զանզիպար, 13 փետր.

Զանզիպարի Սէյիտ կայսրը մեռաւ. իւր եղբօր Սայիտ Ալիի գահակալութիւնը կատարուեցաւ խաղաղապէս։

Հռոմ, 14 փետր.

Զրոյց կը շրջի թէ յունուար 26ին ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է յորում Բաս Ալուլա պարտուեր և ծանրապէս վիրաւորուեր է։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Պերլին, 15 փետրուար

Պետական խորհրդոյ բացումն այսօր տեղի ունեցաւ։ Այս առաջին նիստն ամբողջովին նուիրուեցաւ Վիլհէլմ Կայսեր տեսնախօսութեան ընթերցմանը, ի մասին գործաւորաց օրէնքին բարենորոգմանց։ Այս առենաբանութեան մէջ, Գերմանիոյ Կայսրը կ'ըսէ թէ հարկ է գործաւորները պաշտպանել ընդդէմ դըրամադլխին ոտնձգութեանց և նը-ւազեցնել աղայոց աշխատութիւնը։ Յաւարտ բանից, Կայսրն երկարօրէն կը պնդէ ընկերային բարենորոգմանց սիրողականութեան վրայ։

ԴԵՐՁԱԿ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Որ իւր արհեստը Բերայի Եւրոպացի առաջնակարգ դերձակներու քով կատարելագործած է, այս անգամ ուղղակի Եւրոպայէն բերել տուած է ընտիր կերպասներ, եւ կը գտնուի Պահչէ-Գարու Աւստրիական Լոյտ ընկերութեան գործատեղւոյն վրայ իւր թիւ 4 սենեակը. իրեն դիմող պատուարժան անձինքը թէ վայելուչ ձեւի, թէ հաստատուն կարի և թէ չափաւոր գնոց մասին կը գոհացնէ։

284 9—10

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի).....		110 1/8
3 » » » (վճարելի).....		109 3/4
3 » Բարիզի » (պանքայի).....		22 82 1/2
3 » » » (վճարելի).....		22 90

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ն. Սէրի	19 23 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջը »	19 24 1/2
Բերայի մէջ »	19 26
Առաւօտուն բացուելուս »	19 26
Կէս օրին »	19 25 1/2

ԻՍԹԻԳՈՒԱԶԸ ՅԱՖԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	45
Այս առաւօտ	45
Կէս օր	45

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԼԹՈՅ

Յոխատութիւն	Ա. Սէրի	41 20
»	Բ. »	24 35
»	Գ. »	19 26

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒԹ

Պօսֆէթէ գնեալ.....	Ա.ԹԷ. Լ.	4 27
Քրէտիթ գնեալ.....	Օտմ. »	8 26
Պանք տը Ֆրանս.....	» »	7 16
Սան. Շանտ է վալէօր.....	» »	4 35
Թրամուէյ.....	» »	477 1/2
Բաւպիի երկաթուղի.....	Ֆր.	73 3/4
Ոսկիկախոտ տը Բրէօրթէ	»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի...		121

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի.....	ՂՐՇ. ...	100
20 ֆրանքոց.....	» ...	87 27
Անգլիական ոսկի.....	» ...	110 16
Իսմիրնայ.....	» ...	80
Ջրմիջց	» ...	51 10
Բաւպի թղթադրամ	» ...	8 37
» արծաթ	» ...	76 20
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	» ...	168 27
Գէնցոց	» ...	108 20
Հէնգոց	» ...	108 20
Մէթալիք	» ...	100 20
Թասֆիլէ	» ...	9 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 14 փետրվար ժամ 3 վայր. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87 95
» » 4 1/2 %	105 75
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	74 25
» Բէյթի քամնեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	5 1/4 12 1/2
Գրէտիթ Լիոնէ	723
Իտալական Ռանթի 5 %	94 27 1/2
Հիլլենական 5 %	456
Ռիոսրիթէ թիւրք	488 75
Եգիպտական միացեալ.....	477 50
Պանք տը Բարի	792 50
Օտ. մաքս. արժէթուղթ.....	408 75
Սուէզիի ջրանցք	2296 25
Սպանիական արտաքին	73 3/16
Հէք Լոնտրայի վրայ	25 29

Լոնտրա, 14 փետր. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	97 11/16
Օտ. » Սէրի Դ.	17 7/8
» » » » Գ.	— —
» » » Ա	41 1/2
» » » Բ.	24 7/8
» » » Գ.	17 7/8
Փոյասուութիւն 1877	102
Պանք Օթոման.....	11 1/4
Եգիպտական միացեալ (Ռանթիէ)	93 3/16
» առանձ. (բրեվիլեժիէ).....	103
Ցարբա Սանիէ	84 1/8
Ջօմանիայ (փոխառ. Բոչիլտ).....	103
Հելլենական 5 %	89 1/2
Մանօրոլ »	74 3/8
Ռուսական 1889	93 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 20

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 14 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	88 1
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18 17 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ.....	477 50

են վերաշինելի վանքին ազգային, կրօնական և պատմական երբեակ տեսակէտով բարձր նշանակութիւնն. երբորդ թէ չափազանց լաւատես լինել չէ կարծել, որ հանգանակութիւնն իւր բաղձացեալ նպատակին պիտի հասնի, զի նախընթացէն կը չափուի հետեւորդն և զի ամէն նուիրատու գիտէ թէ իւր ընելիքը նպաստն ոչ թէ ժխտական արդիւնք մը արտադրելու, օրինակ, բաց մը գոցելու և նմանօրինակ բանի մը կը յատկանայ, այլ իրական և դրական արդասիք պիտի ունենայ, այն ալ՝ անմիջապէս և անտարակուսելի կերպով։ Բանի որ այնքան կարեւոր մի շինութեան համար է որ ազգային բարերարութեան կոչում եղած է և քանի որ նոյն շինութիւնն արդէն սկսած է և կը շարունակուի, հետեւապէս հանգանակութենէն գոյացած դրամն անմիջապէս իւր նպատակին կը գործածուի, պարագայ մը՝ որ մեծագոյն պայմանն եւ երաշխաւորութիւնն է այսպիսի հանրային նուիրաբերութեանց համար։

Ամէն Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն, որ այսպիսի հանգանակութեան մը արդիւնաւորութեան վրայ յոյս դնելով՝ վանքին շինութեան սկսած էր, բնականաբար քաջալերեալ նորա այս խրախուսիչ սկզբնաւորութենէն, յուսադրեալ և եւս առաւել արդասաւորութենէն, աւելի համարձակութեամբ յառաջ մղել կուտայ վերաշինութիւնն որ միշտ շարունակուելով հանդերձ՝ ձմեռնային անձրեւներուն, աւուրց կարճութեան և հանգանակելի դրամց սպասելու հարկին պատճառաւ մի քիչ թոյլ յառաջ կը տարուէր։ բայց այժմ որ այդ երկք պարագաները փոխուած ու նպաստաւոր երեւոյթ առած են, կարելի եղած ամէն կորովով գործն յառաջ պիտի տարուի, այն համեմատութեամբ մանաւանդ որ դրամներն հասնին հետզհետէ։ Իրաց այս մխիթարական վիճակին մէջ ազգային ինքնասիրութիւնը գոհացնելու բնութիւն ունեցող մէկ ուրախաւէտ երեւոյթն ալ այս է որ նախանձորդ ազգերն որ կը յուսային թէ Ս. Փրկիչ վանքին վերաշինութիւնն այսօր վաղը պիտի դադրէր առ ի չգոյէ դրամի, կորուսին իրենց այդ ակնկալութիւնն, ու ընդհակառակն սա գաղափարը կազմեցին իրենց համար երկիւղալի թէ հայ ազգէն ամէն պարագայի մէջ կ'օգնէ իրեն Ս. Յեղեցայ Պատրիարքին, որով Ն. Սրբազնութիւնը պիտի կարենայ առաւել հզօրապէս մարտնչիլ իրենց դէմ եթէ երբեք յաւակնին ո՛եւէ սանձդրութիւն ընել մեր իրաւանց և տեսչականութեանց մէջ, որպէս սովոր են երբ Պատրիարքին ու վանական կառավարութեան դիրքն անզօր և ազգէն լքեալ տեսնեն։ Դոցա յոյժ օգտակար և ապահովիչ տարաւորութիւնն յառաջ եկեր է ահա սոյն վերաշինութեան ձեռնարկէն, մանաւանդ նորա անընդհատ և աննկուն շարունակութենէն։ Յարակայս չունինք ուրեմն որ թէ՛ Ազն. Պատրիկ էֆ. և թէ բոլոր անոնք որոց դիմէ դանձապետ էֆէնտին, կը փութան որչափ հնար է արագ և առաւել արդիւնաւոր ընել սոյն հանգանակութիւնն, որոյ նիւթականին չափ մեծ է նաեւ բարոյական նշանակութիւնը։

Գալով Ս. Փրկիչ վանքին, որչափ շինութիւնն յառաջ կը տարուի, և պեղումներ կը կատարուին, այնչափ հին շինութեանց և աւերակաց հետքեր երեւան կ'ելնեն, որք կը ցուցնեն թէ Կարիափայի տունն եղող սոյն պատմական վանք խոր հնութիւն մը ունի։ Այլ բոլոր այդ հնութեանց վրայ, և ամէն այն բաներուն վրայ որք նորանոր պեղումներով յառաջ գան, պիտի խօսինք մի մասնաւոր յօդուածով և ընդհանուր։

ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ

Օրացոյցը փետրուարի 3րդ օրուան հետ կը բերէ մեզ մեծ մեծ յիշատակ մը, Յիշատակ «Սահակայ Պարթեւի Հայրապետին մերոյ։» Այդ օրէն սկսեալ մինչեւ Բարեկենդանի սպասաւոր հինգշաբթին՝ սուրբեր սուրբերու կը յաջորդեն, ամենքն ալ մեծ, ամենքն ալ խնկելի պաշտելի։ Առանց դուռները դրուած է Սահակ Պարթեւ և շատ լաւ մտածուած է այս։ զի Դաւանդեանք և հինգշաբթի աւուր 1036 սուրբեր իրենց իրենու հոգեւոր ծնող ունին այդ մեծ եկեղեցականը։ յատուկն ինք մկրտած է աւազանին մէջ ի Բրիստոս, և յատուկ ալ մկրտած է դպրոցին մէջ ի դիր և ի գրականութիւն։ Արտաքոյ մեծ սուրբին Մեծ-Հայրն է։ գնա գրդուած է իր հայրենի գրկին մէջ։ անոր մատաղ ու քնքուշ թաթիկներն, որ ի վերջոյ սրբութեանց պաշտպան եղան, համբուրած, օրհնած և փայփայած է։

Եթէ օր մը լաւ եւս ըմբռնենք մեր նշանագրաց և գրականութեան ներքին արժէքն, այն օրը վախ չպիտի ունենանք եղրակացնել որ գրականութեան և գրի առաջին օրը՝ հայ մտքերու ստեղծագործութեան առաջին օրն է մեր պատմութեան մէջ։ Մինչեւ Սահակ Պարթեւի թուականը, քրիստոնէութիւնը խարխուլ հիման վրայ է ի Հայս։ լոյսը տակաւին մտած չէր մեր գիւղերէ և քաղաքներէ ներս։ եկեղեցին հոռոմարէն կ'աղօթէր ու կ'օրհնէր, սաղմոս, ժամագիրք յոյն և ասորի էին, և օտար կրօնաւորք կը ընուին մեր վանքերը, մեր տուները, զարնելով ջախջախելով ինչ որ մեր կեանքէն էր, ինչ որ մեր սրտին ու հոգւոյն վրայ կը պաշտուէր։

Յարոյն մէջ երկու օր որոշուած է Սահակ Պարթեւի յիշատակին համար։ Կ'արժէ՛, շատ կ'արժէ։ եկեղեցական և գրական երկու կեանքն ալ սուրբ պահած է իր վրայ։ հայրապետական աթոռին վրայ միշտ նախանձելի կը մնայ յետնոց։ գրականութեան մէջ՝ յաւէտ օրինակելի։ Կ'սպասենք անհամբեր լսելու թէ ի՞նչ պիտի քարոզեն մեր եկեղեցական հարք շաբաթ և կիւրակէ օր։ Սրուանձտեան պիտի խօսի կեդրոնականին մէջ, ուր Հայոց կրօնքի անխառն սրբութիւնը տարած է՝ ի բերկրութիւն իր բոլոր աշակերտաց։ պիտի ըսէ անոնց թէ ի՛նչպէս Հայոց եկեղեցւոյ վեհագոյն մարդը Աթոռէն ի դպրոց կ'ելնէ, մանուկներու կեանքի մէջ կը դնէ ազգային խմորը։ Թող խօսին ուրիշներ ալ։ Սամաթիա այս կիրակէ ակամայ պիտի յիշէ իր հերուան կրակոտ քարոզիչն, որ անցեալ տարի, այդ մեծ յիշատակին օրը, բոլոր սիրտերը վարած էր ուզածին պէս։ Սահակեան սանունք անշուշտ չպիտի մնանն իրենց դպրոցին պաշտպան սուրբն, որ աներեւոյթ հոգի մըն է հոն՝ Մարմարայի հողմածուփ ջրերուն վրայ սաւառնաթեւ։

Իսկ ե՞ս ինչ պիտի ընեմ։-Մեզպուրեանց տունն այցելութեան կ'երթամ։ Սահակ Պարթեւի պատկերն հոն կախուած է մեծ սրահին մէջ։ վեհափառ Հայրապետը կը նստի խոշոր շրջանակի մը մէջ։ մէկ քով դրած է փեսուր գրիչն ու կաղամարը, քիչ մը անդին են սաղարտա, գաւազան։ մտածութիւնն, իբրեւ սգի աղաւնակերպ, իր անշարժ թեւերը կը տարածէ վսեմական դէմքին վրայ, և ինքը կը նայի՝ անքթիթ Աստուածաշունչ գրոց վրայ։ Կ'ազդուի մարդ, կ'ազդուի անշունչ թղթէն և կապարեայ գծերէ, օրք, ստուեր և լոյս իրարու խառնած, սքանչելիք մը կը կերպարանեն։

Բայց մինակ է։ ո՞ւր է Մեսրոպ, իր «համաշունչն» ըստ Կորիւնի։ Սահակ Պարթեւի նկարիչը (1) հիմա անընդմէջ Մշեցւոյն պատկերովը կ'զբաղի։ Հոգեկան յարիչակութեան մէջ է Մեսրոպ։ փետուր գրիչը ձեռքը բռնած՝ մագաղաթին վրայ կը գրե ա։ ։ ։ ձախն ալ լանջքին վրայ է։ Աստուածեղէն լոյս մը ողողած է դէմքն ու գլուխը։ այդ շողերուն տակ իր կրօնական թուխ լաթերն աւելի կախարդիչ եղած են։ գիտես թէ Մովսէսն է Սինայի բարձունքը, ուր ամպերու վրայ փայլակը կը պտտի։ Բանի մը օրէն ա՛յդ ալ կ'աւարտի, և ամուսնութեան կ'ունենանք Հայոց գրականութեան երկուորեակները դէմ առ դէմ կեցած։ Իսկ՝ թէ այս պատկերներէն ունենային ամէն ազգային վարժարան՝ կախուած ուսումնասրահին մէջ և կամ հայերէնի դասարանը։ հազարապատիկ աւելի չէ՞ն արժեր այն կարդ մը պատկերներէն, որոց միոյն վրայ կ'երեւի անծանօթ արեզայ մը, միւսին վրայ պառաւ մը, երրորդին վրայ Ժանդոտ դէմք մը։

Այս այցելութենէս ետքը կը դառնամ ի տուն, և կ'սկսիմ ինքնին մտածել։ «Ցարօ՞ն, սրբավայր կրօնի եւ Աստուածութեան»։ թող մեր վարդապետներն ալ, եպիսկոպոսներն ալ, Պատրիարքն ալ, երբ կ'ուզեն, ընային քեզ։ մեք դիտենք ու չենք մոռնար որ դու սուրբերու ծնարան ու քնարան ես։ Մեսրոպին կեանք տուած ես, Սահակ Պարթեւին քեռիներուն քնարան ես։ Յաշտիշատիզ մէջ է նա, ուր տարին զինքը, ըստ վկայութեան կորիւնի, իր ձեռասուն աշակերտքն և այլք ընդ նմա։ Մամիկոնեան Տիկինը յուղարկաւորաց մէջ էր, եպիսկոպոսներ, քահանաներ, սարկաւագներ, դպիրներ հանդստեան օրհնութիւնը կը փրմիկէին, և «անդ ի մարտիրոսական խորանին յարկեցը սրբոցն հանդուցին զսրբոյ առն Աստուծոյ զնշխարսն հանդերձ ամենայն պատուով, և Ֆ՝ԵՒ ՀԷՐՈՍԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՔ»։ Այն կնիքին տակ կը ննջես, ո՛վ հարգ հարանց։ Թէեւ անշուք, խեղճուկ է մատուռդ, ուր ձմրան ձիւնն ու անձրեւը և ամրան մանրամաղ փոշին կը մտնեն անարգել, բայց մենք կը պաշտենք զքեզ, շատերը պատուանդան դրած քեզ։

Զպիտի՞ կարենանք չինել այդ սրբարանն իբրեւ ուխտատեղի համադգային, ուր մեր բողոքականն ալ՝ կաթոլիկն ալ կարենան զիրար դրկել ու համբուրել։ Վա՛ղ կամ անագան պիտի յաջողին, միայն թէ պիտի ըսուի որ մինչ աշխարհականք պատրաստ դանուեցան, հոգեւորականք թեթեւ խլրտիւն մը անգամ չունեցան։

ՀՐԱՆԴ

(1) Օր. Վարսենիկ Մեզպուրեան, դուստր Մեզպուրեան էֆ.։

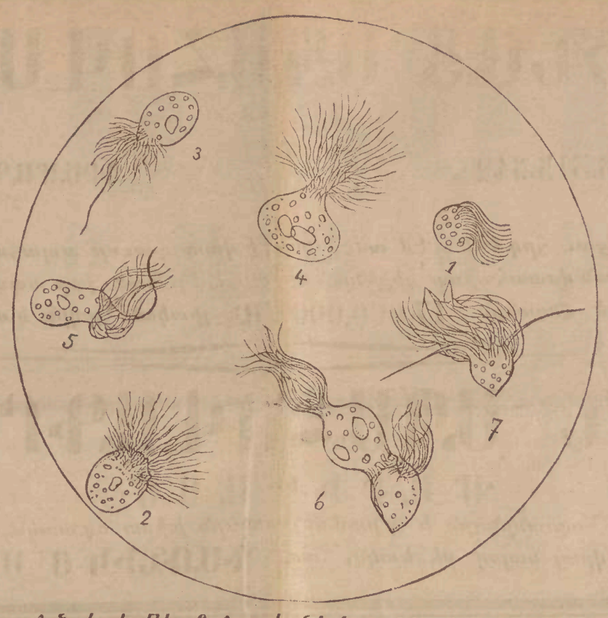

(Այս շրջանակը կաթիլ մը ջուր կը ներկայացնէ. 600 անգամ մեծցուած. միքրոպներն ալ նոյնպէս 600 անգամ մեծցուած են։)

ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱՅԻ ՄԻԲՐՈՊԸ

Նիւ-Եորքի Թերթերէն միոյն մէջ ինֆլուէնցայի (կամ կրիպի) միքրոպին պատկերն հրատարակուած է, հանդերձ ինչ ինչ տեղեկութիւններով հիւանդութեան մասն։ Ի սորեւ կը թարգմանենք այդ հատուածը.

Զննելով գազրելի ախտին հաստատուած նուազմանը՝ լրաբեր մը ուզեց տեսնել ինքնին անասնիկներն որոց կը վերագրուին կրիպին ըրած աւերներն և այցելից այդ նպատակաբանինեներորդ փոքրցին մէջը գտնուած աշխատանոցներն որոց վերատեսուչն է Տր. Սալպրրի։

Տր. Նեւտոն Մ. Պոյաճեան, մին Տր. Սալպրրիի օգնականներէն, կը գտնուէր այդ պաշտօնին գլուխն և հաճեցաւ ամենայն սիրով հաղորդել ինձ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Փորձերն, ըսաւ Տոքթորը, չեն այլափոխեր կրիպին համար մանաւոր միքրոպի մը տեսութիւնը։ Շեփոթութիւնն յառաջ կուգայ կարի զարմանալի ձեւ և սովորութիւն ունեցող տեսակ մը որդերէ։ Դոքա զզուաւոր մանրադէտներով միայն կը տեսնուին։ Կ'ուզե՞ք աղոնցմէ մի քանին տեսնել։

—Ադ՝ որ համար եկայ հս, Տոքթո՛ր։

Տոքթորը գնաց սրահն և շուտ մը դուրս եկաւ կրիպի զօրաւոր հարուածէն տառապող մարդու մը հետ։ Ցեմոյ ապակիի կոորի մը վրայ դրաւ հիւանդին կոկորդին մէջ գտնուած մազաստէն կաթիլ մը և ապակին սահեցուց բաղադրեալ մանրադէտի մը ներքեւ և քանի մը վայրկեան զննելէ զկնի, հրաւիրեց լրաբերն ալ որ դիտէ այդ կաթիլը։

Լրաբերը տեսաւ սպիտակ, դնդաձեւ և թափանցիկ անասնիկներ որք կը շարժէին յոյժ զարմանալի եղանակաւ, ոմանք չնորհագեղ և արագընթաց շրջանակօք, այլք ծանր և վեհ կերպարանօք։ Այս որդերը կը մտնեն կոկորդին մէջ, ըսաւ տոքթորը, բերնէն կամ քթին ծակերէն ջրին կամ օդին հետ։ Անգամ մը որ հոն հաստատուին, կ'սկսին կենաց համար կատաղի պայքար մը։ Եթէ յաջողին յաղթել բնութեան որ ի գործ կը դնէ ամէն ջանք հաղալով և փռնչելով զանոնք դուրս վանելու, նորա կ'սկսին յանիժամ տարածիլ արտակարգ արագութեամբ։ Այնքան կը բազմանան որ կը խեղդեն մաղասային թաղանթն և իրենց շարունակական շարժումներով յառաջ կը բերեն նորա մասանց բորբոքումն որով կ'աւելնայ մաղասի արտաթորումը։

Ասոի է դլխու ցաւ, անդամներուն մէջ ցաւ, անմարսողութիւն և սաստիկ ջերմ։ Այս որդերն սպանուելուն պէս բոլոր այս ախտանշանները կ'անհետանան։ Բայց եթէ ինքնիրենը թողուի և հիւանդը տկար կազմուած կամ լեարդի նեղութիւն ունի, հիւանդութիւնը շուտ մը թոքատապի կերպարանք կ'ստանայ, ինչպէս Ուօլքը Պէյմի և Աօսթի դքսին վերջին պարագայից մէջ, որք ունեցան շուտափոյթ և մահացու հետեւանքներ։

Լրաբերը անասնիկներուն քանի մը նկարները քաշեց և այսօր կը ներկայացուի առաջին անգամ հասարակութեան։

1 թիւը կը ներկայացնէ անասնիկ մը որ ճիշդ նոր բաժնուած է իր մօրմէն։ Պարզ, կլոր, թափանցիկ գունդ մ'է մաղոտ գագաթով, որ, ինչպէս կ'ըսէ տոքթորը, կը կոչուի «էէ», և որոյ ծփացող մասերը կը ցուցնեն կենդանւոյն շարժման ուղղութիւնը։ Այդ անհունս փոքր մարմինը այնպիսի թափանցկութիւն մ'ունի որ մարդ կրնայ տեսնել nucleusը, սպիտակ, պտծաւ կէտ մը և nucleoliները որք նաև սպիտակ կէտեր են, բայց աւելի փոքրը են և ցոյց կուտան արտադրող ձուերը։

Ասոիճանաբար, երբ պղտիկը կ'աճի, կը կորնցուցնէ իր մատղաշ, վառվռուն ընթացքը և կ'առնու ծանր, վեհ, դողդոջուն շարժում մը, ինչպէս կ'երեւի 2 թուին մէջ։

Յետոյ կ'սկսի դուրս տալ տեսակ մը երկար չնորհալի ագի, որ կը հետեւի քիչ կամ շատ «էէ»ի շարժման ինչպէս կը նշմարուի 3 թուին մէջ։ Սիլիան կրնայ ըստ կամաց ներս քաշուիլ, թողլով միայն փոքր ցցունք մը ինչպէս 4 թիւը կը ցուցնէ։

Երբ պղտիկ կենդանի մը ծնելու վրայ է, մօրը վերին և յետին մասերը կ'ընդլայնին և միևնոյն ժամանակ կ'արտադրէ իր կեդրոնին մէջ տեսակ մը կոկորդ (թիւ 5)։

Վերջապէս արդանդը կը բացուի ծայրէն, պղտիկ դուրս կ'ելնէ և ինչ որ կը նմանէր կրկին peanutի մը (թիւ 6) կը լինի նորէն պարզ peanut, բայց ոչ թէ երկար ժամանակ։

Մօրը արդանդը որ վայրկեան մը կծկեալ կարկամեալ վիճակ մը ունէր, քիչ քիչ կ'առնու իր նախկին լայնութիւնը և կը շարունակէ աճիլ և արտադրել, այդ nucleusներէն մէն մին իր կարգին կեանք առնելով։

7 թիւը կը ցուցնէ պղտիկներու մանաւոր մի ձեւ, զարմանալի յետսաթեւերով, ինչպէս որ թիթեռնիկը ունի։

Լրաբերը տեսաւ հաղարաւորներ մէկ կաթիլին մէջ զոր կը դնէր ապակիին վրայ Տր. Պոյաճեան։

Այս անասնիկներուն դէմ առաջին ընելիք բանն է, ըսաւ ճարտար փորձառուն, զանոնք սպանել և ասոր համար ոչինչ այնքան աւելի ազդեցիկ է որքան քափուրի ոգւոյն շնչումն կամ սիկառէթի նման փողերով քաշուր ծխելն։ Քափուրը սմանց մահացու թշնամին է, և օր մի կը բաւէ զանոնք ամենը սպանելու համար։

Բինին և անթիբիրինը պէտք է գործածուին, անպատճառ, երբ ջերմ սկսած է և երկարաձգուր, բայց կանիրի կամ հաղի առաջին նշանին գործածեցէք քափուր և պիտի ազատիք հիւանդութենէն՝ ազատուելով որդերէն։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Մեր ժառանգաւոր հանգուցեալ Խրիմեան Աստուածասիրի, որուն ժառանգորդներն ենք Շէրիի վաճառագրով, իւր սեպհական տունն՝ ի Գատրգիւղ Տէր յիրմէն փողոց թիւ 24, ի կենդանութեան իւրում 400 ոսկւոյ ապահովագրած էր գերմանական Համբուրկի և Միւնիխ միացեալ ապահովագրական ընկերութեանց և սոցա Թուրքիոյ ընդհանուր գործակալ Գառնիկ էֆէնտի Աստուածատուրի ստացած էր կարգեալ մուրհակը։ Այս տուն յետոյ այրելով, ապահովագրեալ 400 ոսկւոյն վճարման պահուն, ընկերութիւնն առաջարկած էր նախապէս քննութիւն մը կատարելով տեղւոյ վրայ հաստատել իր հատուցանելիք վնասն, ըստ այն տրամադրութեան որ նշանակուած է մուրհակին վրայ։ Մեր ժառանգաւոր չընդունելով այս առաջարկն, անհամաձայնութիւն մը ծագած էր իրեն ու ընկերութեան միջեւ։ Մեր ժառանգաւոր առեւտրական առաջին դատարանին առջեւ դատ բացած էր ընկերութեան դէմ։ Դատարանն որոշած էր կատարել ընկերութեան կողմէ պահանջուած քննութիւնն և այն միջոցին մտած էր մեր ժառանգաւոր Խրիմեան Աստուածասիրի։ Արդ ժառանգորդքս, նկատելով որ այդ խնդրոյ առթիւ ցարդ կատարուած բանակցութիւնք յառաջ եկած են մեր ժառանգաւորին անիրաւ պահանջումին, որով չէ ուզած ընդունիլ ընկերութեան մէկ պայմանին գործադրութիւն, որ նշանակուած է մուրհակին մէջ, և նկատելով որ ընկերութիւնն իրաւունք ունի իր պահանջման մէջ, կէտ մը որ հաստատուած է օրինական վճռով, ընդունած ենք ընկերութեան մուրհակին մէջ նշանակեալ պայմաններն։ Հետեւաբար նոյն ընկերութեան կ. Պոլսոյ ընդհանուր գործակալ Գառնիկ էֆէնտի Աստուածատուր մուրհակին մէջ նշանակեալ 400 ոսկին վճարեց, տալով մեր իրաքանչիւրին ժառանգական բաժին։ Ուստի կը յայտարարենք թէ նոյն ընկերութեան հետ ոչ է դատ, պահանջք և այլն չունինք և այս առթիւ պարաք կը համարինք շնորհակալութիւն յայտնել ընկերութեան ճշդապահութեան և յանձն առած զոհողութեանց համար։

(Սորագրութիւն)

Հանգուցեալին աղջիկը Հանգուցեալ որդին
Սեվասթի Բուրնի
Հանգուցեալին որդին Քաֆէրի
Վասիլ Բնակեալ ի Գատրգիւղ
Ագզիկէ փողոց թիւ 5

Վերոգրեալ ստորագրութիւններն, որք կը վերաբերին Քալիօբիի, Վասիլի, Բուրթիի և Սէվասթիի, յետ արձանագրութեան, վաւերացած են։ ԿՆԷ+
22 յուն. 305 Նոտարն Սպասդոր։

* * *

Որպէս բացայայտ կը տեսնուի վերոգրեալ նամակէն, Պ. Խր. Անաչ. ոմանք, որուն Գասարգիւղի տունը քանի մ'ամիս առաջներն այրեցաւ, երբեք իրաւունք չունէր պահանջելու ապահովեալ գումարը, տունն ապահովագրող Համպուրկ-Մէ-Ռէյնի ընկերութիւններէն՝ օրինական քննութիւնը (expertise) կատարուելէ առաջ և այսպէսով անիրաւօրէն յարձակելու յիշեալ ընկերութեանց վրայ, որոց նախանձելի կացութիւնն արդէն ի վաղուց ծանօթ էր մեզ և որոց արդէն վերջերս ներկայած տարեկան հաշուեկշիռնուն մէջ յատակօրէն տեսնուած հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնն իսկ ապացոյց մ'էր արդէն թէ ո՛ր տարեկան պարսաւելի էին յիշեալ ապահովելոյն չարախօսութիւնները։

Ուստի ի զուր ապահովեալը պնդեց որ իւր հրկիզեալ տունը քննութեան չենթարկուի, առ ահի որ քննութեան միջոցին ապահովեալ գումարէն պակաս չը գնահատուի տունը։ Թիճարլէթի դատական տաւանն իսկ, ուր որ ապահովեալը բողոք բարձած էր յիշեալ ընկերութեանց դէմ, վճռեց՝ որ արդարութիւնն էր քննութիւն կատարել հրկիզեալ տան վրայ, ըստ տրամադրութեանց ապահովագրական բոլիսին։

Ապահովելոյն փոխն իրեն մնաց, տունը՝ դատարանի կողմէ կարգեալ երկու փորձագէտներէ լուսի քննուեցաւ և տան արժէքը 407 ոսկւոյ գնահատուեցաւ, ուրկէ անմիջապէս վերջն արդէն Համպուրկ-Մէ-Ռէյնի ընկերութիւնք վճարեցին 400 ոսկւոյ գումարն։

Այսու ապահովեալն ոչ միայն իւր տարգիտութեամբ և յամառ ընդդիմութեամբ յիշեալ ընկերութեանց դէ բացած դատին վերաբերեալ ամբողջ ծախքերը վճարել դատապարտուեցաւ Դատարանին կողմանէ, այլ և իւր 400 ոսկւոյ գումարն ալ հրդեհէն ամիսներ վերջ միայն կրցաւ ըստանալ։

Ասիկա մի անգամ ընդ միշտ օրինակ տեղ կրնայ ծառայել ամէն այն ապահովելոց, որոց տունն այրած է և որոնք օրինական քննութիւնը կատարուելուն չեն գիջանիր և այսպէսով ինքնիրենց դժուարութիւններ կը յարուցանեն իրենց դրամի ստացման համար։

Այս խնդրոյ մէջ Համպուրկ-Մէ-Ռէյնի ընկերութեանց և տեղւոյս գործակալ Գառնիկ էֆ. Աստուածատուրի ընթացքը մեծապէս գնահատելի եղաւ ոգիմիտ անձանց կողմանէ և միանգամայն Դատարանին կողմանէ, այնու զի Աստուածատուր էֆ. ոչ միայն ուղղամտութեան շաւղէն չը շեղեցաւ պահանջելով յարաժամ օրինական գործողութեանց կատարումն, այլ նաև իւր ուղղամտոյ ընթացքովն հսկեց այս գործոյն վրայ և վճարեց դրամն այն ատեն միայն երբոր ապահովելն իւր պարտականութիւններն հանդիպ ընկերութեանց անթերի կատարեց։

ԽՈՍԱԳԻՒՂԻ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

Ով որ Խոսգիւղը կ'ճանաչէ, չանգիտեր նաեւ նորա և Հայ եկեղեցականութեան պատկառելի Նահապետն—Արծրունի Տէր Գէորգ քահանայն—,

Այս կիրակէ օր նոր հարուած մ'ալ կը կրէր՝ յաւիտենական բաժնելով իւր կողակցէն որ կ'երթար հանգչիլ իւր ողբացեալ զաւակաց՝ Տոք. Միհրան Արծրունւոյ և Օր. Նոյեմիի առընթեր։

Հարիւր հինգ տարեկան է Արծրունին և կատարելապէս կը փայելէ իւր հոգեկան ու մտաւոր կարողութիւնները։ Սակայն ինչ որ զարմանալի է իրաւամբ, դարու մը բեռան ներքեւ ընկճեալ այս ծերունին, բարդուն ամէնէն դաժան և ահաւոր հարուածոց դէմ՝ ճշմարիտ քրիստոնէի մը յատուկ անսման համբերատարութեան աքանչելի տիպար մը կը հանդիսացնէ իւր անձը։

Արծրունին կը կարդայ միշտ, կը կարդայ հինն ու նորը, այլ մանաւանդ Ս. Գիրքը։

Լաւ սերտած է և գոց գիտէ Աստուածաշունչի և Աւետարանի մէն մի գլուխը, համարը, բառերն, այլ մանաւանդ ոգին։

Բնաւ տարտնէջ, երբէք դժգոհութիւն ընդդէմ կենաց դառնութիւններու Միշտ գոհ է և մխիթարեալ։ այո՛, կը մխիթարէ իւր զաւակներն ու թոռունքը և զանոնք մինչեւ իսկ որք անուր պարագայից առթիւ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնելու կ'երթան նմա։ Եւ ի՞նչ մխիթարական խօսքեր այս աքանչելի ծերունւոյն որ ինքն իսկ կ'օրհնէ իւր զաւակաց դաւանն ու գերեզմանն, ինքն իսկ ծնրադիր՝ կ'աղօթէ նոցա մահճացն առընթեր և ինք կը խօսի դամբանականն անոնց, միշտ կրկնելով Երանելոյն Յովսէ նման «կամք Տեառն օրհնեա՛լ եղիցի»։

Խոսգիւղի Նահապետը ժողովուրդն ալ չուզեր զրկել իւր մխիթարութիւններէն և արհամարհելով ձիւն ու բուք, անձրեւ ու կարկուտ, ամենէ կանուխ կուգայ բաղխել Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ դուռն։

Ով որ լսած է Արծրունին եկեղեցւոյ մէջ, նա՛ միայն գիտէ թէ ի՞նչ զգացում, ի՞նչ հոգի կայ ու եռանդ իւր քարոզներուն մէջ։ Զօրաւոր և հնչուն ձայնի մը միացնելով կատարեալ գիտակցութիւն, կը քարոզէ աստուածարանական ամենէն նրբերին խնդիրներ, կը գիրկընդխառնէ բնութիւնն ու կրօն, և հուսկ ուրեմն երիտասարդն ու ծեր յափշտակեալ՝ կ'սկսին երկրպագել Յաւիտենականին առաջ։

ԳՐ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

1 փետր., Խոսգիւղ

Ա. Զ. Դ.

Փորձառու եւ մայրաքաղաքիս մէկ քանի ընտանեաց մէջ պաշտօն վարած անձ մը պատրաստ է Ֆրանսերէնի, գերմաներէնի եւ անգլիերէնի դասեր տալ, ինչպէս եւ կրկնատուամար տոմարակալութիւն, պարզ եւ գիրերին մեթոտով, շափաւոր գներով։ Դիմել Ա. հասցէիս լրագրոյս գրասենեակը։ 301 3—4

——

Ա.ԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնետերաց թէ, 1880 դեկտեմբեր 8 20ի կայսերական հրովարտակին ե. յօդուածին ե. հատուածին համաձայն, վեց տարուան մէջ չդանձուած բոլոր կարտոնները պիտի ջնջուին՝ իրենց պայմանաժամին լրումին սկսեալ։

Հետեւաբար, 1884 մարտ 13ի և սեպտեմբեր 113քի բոլոր կարտոններն, որք չդանձուին մինչեւ 113 մարտ և 1/113 սեպտեմբեր 1890, Օսմ. Հանր պարտուց պիտի մնան։ 147

Կ. Պոլիս, 22 յուն. 1890 3—15

LE
COURRIER FRANÇAIS
ILLUSTRÉ
Jules ROQUES, Directeur. — 8e ANNÉE.

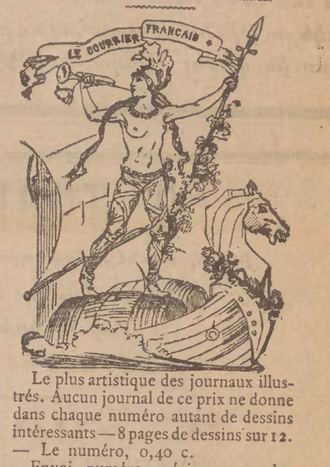

Le plus artistique des journaux illustrés. Aucun journal de ce prix ne donne dans chaque numéro autant de dessins intéressants — 8 pages de dessins sur 12. — Le numéro, 0,40 c.
Envoi numéro spécimen sur demande, adressée au Courrier Français, 14, rue Séguier, à Paris. Abonnements pour l'étranger : six mois, 15 francs.

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ե. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
10 ՀԷԼալ-պէյ խանի տակը 10
ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆԴԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ
Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւոր, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գտած է։
ՎԱՃԱՌՄՈՒՆԳ
ՊԵՆ ԵՒ ՓՈՓՐ ՔԱՆԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸՁԱ ՓԱՓՈՐ 52

ՍԳՈՂԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլդիզ, Կ. Պոլիս, 13 գեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոյ և Պուռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքերս կարող չեմ փոքրն ընել, այլ հանձնարարութիւնս փոքրերուն և այն բժշկոյ որոյ պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցս մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբաշխելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութիւնց զոր պատուաւոր գիտութիւնն ի վաղուց ասի հաստատած է, մանաւանդ այս յաղթ պարարտութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓՈՇԵ
Բժիշկ Ա.Կ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆիրուխթ օլունճաղ եէթիմիշ պէշ պէն քիլօ դալը քէփէքին պէհէր քիլօսը օն իւչ փարայա միւշթէրիսի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը իւչինճի կիւնի դարարը վիրիլէճէկինտէն եթիարնա թալիպ օլանլարը լէվպիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

1 շուպաթ 1890 219
Նո. 17 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունընտա իսթիմալէն սագիթ մէվճուտ պուլունան թահմինէն պիրի իւչ տիկէրի օն իքի թոսօլուք իքի ատէտ քէօհնէ պուխար գազանը չէրայիթը մուգարէրէսի իլէ ֆիրուխթ օլունճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարը իշպու իլան թարիխինտէն իթիպարէն պիր հաֆիթա խիթմանինա գատար պէհէր կիւն մագամը սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

1 շուպաթ 1890 220
Նո. 18 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընտա մէվճուտ քէօհնէ էրմի պէթ գարյէմ խասթանէ էշխասը ֆիրուխթ օլունմաղ իւզրէ միւզայէտէյէ գօնուլմուշ տրը։ պու թարիխտէն իթիպարէն պիր հաֆիթա խիթմանինա գատար պէհէր կիւն միւզայէտէյի իճրա գըլընճաղ տրը։ իշթիրայա թալիպ օլանլար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

1 շուպաթ 1890 221
Նո. 19 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

111

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՑՔ 1888 ՏԱՐՈՑ 2,085,347

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՑՔ 1888 ՏԱՐՈՑՈՑ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զմրիւռնիա Գօմիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՕԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնելի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը
Զմրան համար մեծ քանակութեամբ նոր հանդերձներ եկած են
ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻՁԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԷՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիտ ալ շով Խ սոպայով

Պարբաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՌՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անսրտամարս է
Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիտներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտ
Կը բուժէ անսրտութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անսրտամարս հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԻԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐՁԼԻ 81

HUILE DE HOGG

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազ, բրոնշիտ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռուցքներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբքուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուին։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ճառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զբաղեցնելու և հոմնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շերտով կը ծախուի։ Պահանջել Հօգի անունը և Բարիզի բժշկական Ակադեմիան քիմական զորօրոց գլուխ Պ. Լ. ըսելէ օրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի կիսեցեցիին վրայ կը գտնուի։ Տէլա Սուսայի Լաւայ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քովէն կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հօգի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գարիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուի որ ներկայս մասին ուշադրութիւն դրօշաքանի նշանը։

Hogg

Թարգմանեց Գ. Գ. Տաղտեան

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Մէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Գալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ֆերէյմեան խան, Գամանտոյի Պանգային դիմաց։

166 *Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի*
ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի դէջ- բանալ ջրգնաց

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանոբուս	4200	Սիթիքս	3000
Յերոս	4000	Օսարիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սէսսոդրիս	3250	Ռէրա	3000
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մակասար	3250	Ցրինտա	860
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 31, Ճէյմս Սգրիդ, Լիվերբուլ

Ա. ՀԱՄԱՆԱԿԷ Գ. ՀԱՄԱՏԵԱՆ

ՀԳԵԼԳՐԱՒՈՐԵՆ, ԱՐՈՒՆԵԼ և ՀՐԱԳՐՈՒ

"ՖՕՐԹՈՒՆԱ,,

Ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պոլիս յամին 1868
Դրամագլուխ. 1,875,000 *ֆր.*
Պահեստ. դրամ 1,337,000 »

"ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ,,

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845
Դրամագլուխ. 3,750,000 *ֆր.*
Պահեստ. դրամ 3,099,367·15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և գրամագրաներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, իսկայ չահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷՊԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համբուրգ յամին 1874
Դրամագլուխ 3,750,000 *ֆր.*
Պահեստի դրամ 600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաչահաւոր պայմաններով։ 191

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, *ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղչէ-Քափու Բարիմ Փաշա խան, թիւ 13 և 14։*

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՋԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

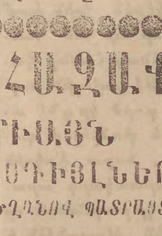

ՆԱՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱԲՈՒՐ ԽԱՅՏՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Արդ շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսի, Շնչարգելութեան Ձայնի կերկեմայ թաքակատարի եւ ամէն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԻ ի գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայտղանի ալ եւ այլ շաքարահատերէն

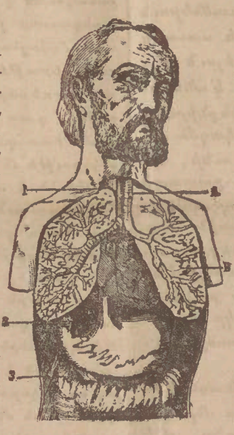

ԱՆՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆԻՆ
Խայտղանի չոթարահատերու

1· ՍԱՄՍՈՆԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆ, *ուստից իջնեն խայտղանի կարգը և անուշելի զանազան ատ կերն որք բեկնին մէջ չլուծուելով կ'ելնան ատամոքը կ'ինան, առանց դիպելի խայտղան հաշորդեցու ընդհանական խորովելաց որոյ ասկմանաւ են.*

2· ԽՈՂՈՎԱԿԱՆ ԴԱՅՐԵՆ *խայտղանի հարիկները կը մանեն ատամոքի մէջ և զանց բեռնաւորելով շաքարով և թելադիրի նիւթերով, յետաքէ կը բերեն ատ մոքսի անհանգստութիւններ.*

3· ԱԼԻՔԵՆԵՐՈՒՆ մէջ *կը շարունակուին այս հարիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յետամ կը բերեն Բորո�իտ, վէրք, խիթ, եւն. որոնց պատճառական ոչիսնի, մորքինի պատճառաւ.*

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆԻՆ
Ժէրոտէլի Բասդիլներու

Ա. ՇՆԱՉԱՓՈՂԵՐու մէջ *Ժէրոտելի բասդիլներու գործերը մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։*

Բ· ԹՈՔՏԻՐՈՒՆ մէջ *մեն մի շնչառութեան կը հանին Ժէրոտելի բասդիլներու գործերը և բնականաբար տարածուելով ամէնքսպէս ի գործ կը դնեն իրենց փրկարար ազդեցութիւնը։*

(*Բարիզի բժշկաց ն ամենէն լաւ որ թերեն, կարելի որ Ս. բիմ· այսպես կը խօսի բասդիլներու վրայ։ «Պ. Ժէրոտել պարզ մէկոյ մը գտած է խայտղանը մոռնելու համար շնչտոներու մէջ, առանց պարունակելու վնասակար նիւթեր։ Այս պատմանելով խայտղանին ազդեցութիւնն այնքան արագ է որ բանի մը բասդիլներ կը բաւեն հարը գազրեցնելու։»*

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ

Ոչ ոք պիտի երթայ ուրեմն կը բանի Լիվերբուլ և Ուրէ-Եուէյ դիմ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ասիոբիա	7718	Գանատիա	4841
Եվրոպիա	7718	Պոմբիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2374
Ուրանիա	7268	Մարմոն	2003
Բասնիա	5587	Ազիա	2893
Սեթիանիա	5587	Սարակոս	2165
Կալիա	4509	Թարիֆա	2246
Սիմիա	4557	Բալտիա	2144
Ալէքսօ	2148	Թրինիտատ	1899
Ֆէտար	1876	Սորոգդօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Բէրար չոգենաւը, Նուապոտ Ֆէնուիք, վարը շարամ պիտի մեկնի ի Լիվերբուլ։

Մայրական չոգենաւը, Նաւապետ Մաք Նէյ, Լիվերբուլէն ատ կ'ապատուի փետրուար 18էն։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Բիւլիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա
196

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՒ

Տարբեր Եյլի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ ամենան բարգաւաքիւն մի է զատ բանաւորիներուն, է գանուհամ և ազատ կողմերից ամէն տեսակ Ֆիզիկական խանգարմունքներ, որ յառաջ կուգան մանաւանդ տարերաց ներքնամ կիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնքը և ազաքիրիր սաղդ յատկութիւնքը նոր երաշխաւորեալ է նորա ամենամաքուր ազդեցութիւններն։ Այս Ֆիզիկական խանդարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր առնչմարելի նիւթերու միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յետոյ կը բերեն տեսակ տեսակ ներքին ի տենդեր, և արեան թունաւորութիւն։ Որոշ ան անունները արդուած է. ջերմ և սառուցեալ, թաղանի ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհանուր ջերմ, մալարիա տենդ և նման։

Թունաւորեալ օդերէ զատ՝ զատաբեալ հիւանդութիւնք կը զատնին այն տեղեր ուր մի նոր բան ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճաստան վայրերէ բուրեալ ժանտահոտ նիւթերով, կամ բաց ազբատանոցներէ և ականներու ծակտիներէն եկած թունաւոր կաքերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընշաւորեանց։

Այլերի ջերմի ու տենդից դեղն կը ենէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կաքերու ազդեցութիւնը և դարս կը փոխէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն ստուգ գոյ։ անվնաս և անմեղ է և օգուտ ունոյ, թանկ մի արուած հրամանագիր հանձնարարութեամբ։ Կոնդարոյ Մինասեան և բնիկներ Ամերիկան վաճառատան մէջ։ Զալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 151

ԹԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ

Ոչ ոք պիտի երթայ ուրեմն կը բանի Լիվերբուլ և Ուրէ-Եուէյ դիմ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ասիոբիա	7718	Գանատիա	4841
Եվրոպիա	7718	Պոմբիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2374
Ուրանիա	7268	Մարմոն	2003
Բասնիա	5587	Ազիա	2893
Սեթիանիա	5587	Սարակոս	2165
Կալիա	4509	Թարիֆա	2246
Սիմիա	4557	Բալտիա	2144
Ալէքսօ	2148	Թրինիտատ	1899
Ֆէտար	1876	Սորոգդօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Բէրար չոգենաւը, Նուապոտ Ֆէնուիք, վարը շարամ պիտի մեկնի ի Լիվերբուլ։

Մայրական չոգենաւը, Նաւապետ Մաք Նէյ, Լիվերբուլէն ատ կ'ապատուի փետրուար 18էն։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Բիւլիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա
196

ՍԱԼԻԴ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՌՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Սրանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խտանութիւնը գլխով յանձնարարեալ մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գեղերու ուժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածներնը հինգ դրշ աւելի պիտի ըլլան փայտի գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 դրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Դրշ	տեսակ	Դրշ	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբին կարով	40	պալատական կալոշ
140	կաղաչով մչկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մչոտ կալոշ գամով	150	թէլաթին և ուզտի մորթէ մչկ
140	ամէն տեսակ մչկ		
160	փայլուն մորթէ մչկ		

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ դրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 43 20—24

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԻԵՐԱՆՈՐՈԳԷԶ

ԱՆՎԻՐԱԳԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒԹԻՆ ԵՒ ԳԵԼԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՑԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կարդիկ մազերուն թափիլը. Հնարելու բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ԶԷ ԱՅՍ

Փափաքեալ ապրիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 *օր յետոյ*

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մուսատանիութիւններ ունին, կանայք որ կամ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այն պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐԱՍՑԱԿԱՆ ՎԻԵՐԱՆՈՐՈԳԷԶԸ կոչուած է.

ՄԵԾ ԴԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՍՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՆՏՐԱՒՆՏ ԳԱՍ Ա. ԱՆԱ, Մթերանոց անգլիական, Գալաթիա։ Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։

68

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1890 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16 ԵՐԵԹՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսֆորէն Եկող ընթացքներ

2 — Վանիք. Զէյնկէ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկ.
2 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
2 — Եենիմ. Մեզ. Պեյրիւք. Թաբ. Եենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէկէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիրթաշ
1 40 Պէյգէզ. Բաշաղ. Զուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 35 Ր. Ա. Գանլգա Մեզարդ. Պեյրիւքտ. Թարդ. Պէյգէզ Բաշաղ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիրթաշ
3 15 Եենիմ. Մեզարդ. Պեյրիւքտերէ Թարդ. Եենիք. Մթենամ Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէկէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պեշիկ.
3 50 Մեզդ. Պեյրիւքտ. Թարդ. Պեյգէզ Բաշաղ. Զուպ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկէ. Պեյ. Գուզ. Իսկա.
5 — Պեյգէզ Բաշար Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա.
4 30 Եենիմ. Մեզդ. Պեյրիւք. Թարդ. Եենիք. Մթենամ. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէկէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիրթաշ Վանիք. Զէնկէ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիկ.
6 — Եենիմ. Մեզդ. Պեյրիւքտ Թարդ, Եենիք. Մթենամ. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէկէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկ.
7 — Եենիմ Մեզարդ, Պեյրիւք. Թարդ. Պեյգ. Բաշաղ. Եենիք. Մերկի Գանլրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Զէնկէ. Պեյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պեշիկ. Իսկա.
8 15 Ա. Ր. Գամ. Մեզդ Պեյրիւք. Թարդ. Եենիք. Մթենամ. Մերկիսեն Ր. Հիսար Պէկէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիկ.
9 — Մեզդ. Պեյրիւք. Թարդ Պեյգէզ. Բաշաղ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ.
10 — Մեզդ. Պեյ. Թարդ. Եենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Սրնվ. Օրթ. Պեշիք.

Կոստանդնդէն դէպի ընթացքներ

2 45 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Թարդ. Պեյգ. Մեզդ. Եենիմ.
3 15 Գաղաթ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլ. Զէնկէք. Արնավ. Գանա. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանլրճ. Մերկ. Եենիք. Բաշաղ. Պեյգ. Թարդ. Պեշիք. Մեզարդ. Եենիմ.
3 35 Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշաղ. Պեյգէզ
4 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Պայճ. Սթենամ. Եենիք. Թարդ. Պեշիք. Մեզդ. Եենիմ.
5 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Թարդ. Պեշիք. Մեզդ. Եենիմ. Ր. Ա. Գավազ.
6 15 Գաղաթ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Արնավ Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Պեյգէզ Թարդ. Պեշ. Մեզարդ. Եենիմ.
7 15 Պեշիք. Իսկ. Գուզկուզնճ. Օրթաք. Պեյլէր. Զէնկէ. Արնավ. Գանլ. Ա. Ա Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Թարդ. Պեշիք. Մեզդ. Եենիմ.
8 30 Պեշիքթաշ Օրթ. Արնվուտ. Պեշէք Ր. Հիսար Մերկ. Եենիք. Թարդ. Մեզդ. Պեյգ.
10 5 Գաղ. Գուզկ. Պեյլէր. Զէնկ. Վան. Գանա. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպգուզլը Բաշաղ. Պեյգ. Թար. Մեզ. Ր. և Ա. Գավազ.
10 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկ. Սթեն. Եենիք. Թարդ. Պեշ. Մեզարդ. Եենիմ.
11 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկիսեն Եենիք. Թարդ. Պեշ. Մեզարդ. Եենիմ.
11 10 Գուզկ. Պեյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպ. Բաշաղ. Պեյգ.
11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլէր. Զէնկ. Վանիք.
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք